

Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 12. avgusta 1965
Leto XVII. — šte. 31. Cena 50 din

POMURSKI VESTNIK
IZHAJA OD FEBRUARJA 1949 — NAJPREJ KOT TEDNIK »LJUDSKI GLAS«, NATO OD JULIJA 1952 KOT »OBMURSKI TEDNIK«, DO PREIMENOVANJA V SEDANJI NASLOV, KOT GLASILO OKRAJNEGA ODBORA SZDL. OD JANUARJA 1963 IZHAJA LIST KOT TEDENSKO GLASILO OBČINSKIH ODBOROV SZDL SLOVENIJE V POMURJU. LIST IZDAJA ČASOPISNO-ZALOŽNIŠKO PODJETJE »POMURSKI TISK« V M. SOBOTI — DIREKTOR ŠTEFAN ANTALIČ — LIST UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI UREDNIK ŠTEFAN BALAZIČ. NASLOV UREDNIŠTVA — MURSKA SOBOTA, KIDRIČEVA UL. 4. TEL. 21-383

Poplavljeni področje si je ogledal tudi podpredsednik IS SRS tov. Breclj

V PRETEKLEM TEDNU:

MURA - največkrat izgovorjena beseda

Spominjamo se velikih poplav leta 1917, potem 1925, ko je Ledava preplavila tudi Soboto. Na oglu kavarnе Central v Soboti je na zidu še danes črna črta, ki kaže, da je bila takrat voda v središču mesta skoraj meter visoko. Potem leta 1937, ko je nekega lepega poletnega jutra nenadoma prestopila bregove Mura in ogrozila vasi ob svojem vodnem toku. Pri Veržaju so takrat morali prekopati železniški nasip, čeprav nekoliko kasno, kajti voda je z nezadržano silo prodirala ob železniškem nasipu proti krajem, ki le žijo tudi po 5 kilometrov od Mure. Osemdeset let stari nasip pri Petanjcih je zadržal že marsikatero povodenj, toda tokrat je bil prenizek: gladina Mure je bila za pol metra višja od jeza in skoraj nič niso pomagale vreče, napolnjene z zemljo. Pritisk razdivjane Mure je bil tolikšen, da je uničeval tudi jez. Umazana vodna masa se je pričela razliti po travnikih, poljih in po vaseh. Tako so ugotavljali te dni starejši ljudje, ki so doživeli že marsikatero povodenj.

V ponedeljek in v torek je bilo najhujše. V Radgoni je pritekla voda mimo carinarnice in poplavlila bližnje hiše, dočim je bil ves spodnji del

mesta pod vodo. V apaški dolini so pričakovali, da bodo morali izseliti več družin. Sporočila iz sosednje Avstrije niso bila nič kaj vzpodbudna. V Radkersburgu je bila voda skoraj po vseh ulicah in ne pomnijo, da bi se lahko po Langgasse, to je glavna prometni cesti, ki vodi iz središča mesta proti Muri vozili s čolni. Voda je segala 80 cm visoko. Da bi obvarovali prebivalstvo pred epidemijo, so morali voziti pitno vodo v Radgono iz Lenarta, kasneje iz Radkersburga. Čeprav je bil prehod čez Muro zaprt, nikoli doslej ni bilo toliko stikov med sosednjima krajema Radgono in Radkersburgom. Potrebno je bilo čim tesnejše sodelovanje.

KOLIKŠNA JE ŠKODA

Verjetno je zelo težko popolnoma realno oceniti nastalo škodo. Dejstvo je, da je voda porušila v radgonski občini 3 stanovanjske hiše, v soboški občini menda 5, v ljutomerski 25, v lendavski 17. Toda močno poškodovanih je veliko hiš in gospodarskih poslopij. V soboški občini računajo, da je vodna stihija močnejše ali manj prizadela blizu 300 hiš in gospodarskih poslopij, v lendavski občini 359. Poleg tega je v vseh šti-

rih občinah voda razdejala blizu 20 mostov in propustov ter naredila večjo ali manjšo škodo na cestah na Tišini, v Dokležovju, Veržaju, pri Lendavi in drugod. V kolikor pri Dokležovju ne bi voda pretrgala jeza, bi po mnenju domačinov Mura vdrla v Veržej kjer so se pred katastrofo komaj ubranili s skoraj meter visokim jezom čez cesto Veržej — Dokležovje. Kolikšna je bila sila razdivjane Mure je lepo videti na cesti od gostilne Budja v Dokležovju proti mostu na Muri. Vrhno plast cestišča je dobesedno posnela, na nekaj krajih pa raztrgala cesto meter globoko. Skoraj ironija pa je, da starega lesenega mostu čez Muro ni niti preveč prizadelo, čeprav se je vanj zaletavalo kar celo drevje, ki je priplavalo no Murskem toku navzdol. Žalosti konec je doživel ob veržejem mostu tudi del broda, ki ga je voda razbila v bližini Čmureka; polovica kumpa se je zataknila za ledolomilec pred mostom. Omenjeni brod je najprej ogrozil leseni most na mejnem prehodu v Radgoni.

Prve ocene o škodi so take: Radgonska občina 1 milijarda, soboška občina nekaj nad 2 milijardi, ljutomerska 231 milijonov in lendavska 3 milijarde 610 milijonov. V Lendavi računajo, da je voda poplavlila 8.440 hektarov obdelovalne zemlje.

SMO BILI DOVOLJ PRIPRAVLJENI IN UČINKOVITI

Ni moč zanikati velike požrtvovalnosti posameznikov in skupin. V ljutomerski občini so bili najbolj požrtvovalni v (Nadaljevanje na 2. strani)

»Radenska srca-65«

TURISTIČNO DRUŠTVO IN ZDRAVILIŠČE RADENSKA SLATINA bosta priredila v soboto, 14. avgusta 1965 ob 20. uri na olimpijskem bazenu že tradicionalno prireditve

»RADENSKA SRCA — 65«
z izborom treh »radenskih src«

Vabimo vse prikupne tovariše (tudi poročene) v starosti od 16 do 25 let, ki niso sodelovale pri dosedanjih izborih »radenskih src« več kot 1-krat, da se prijavijo za tekmovanje.

Nagrade:

1. mesto 60.000 din
2. mesto 40.000 din
3. mesto 30.000 din

Prvoplasirana se bo udeležila osrednje prireditve — izbora za »Miss turizma«, ki bo koncem avgusta v Zagrebu. Zmagovalke si bodo pridobile časten naziv »Radensko srce 65« in bodo imele v tej kopalni sezoni brezplačen vstop na olimpijski bazen v Radencih.

Pismene prijave z navedbo rojstnega datuma in točnim naslovom je potrebno poslati prireditvenemu odboru pod šifro »Radenska srca 65«.

Znižana stopnja prispevka

Na zadnji seji skupščine Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja v Murski Soboti za Pomurje so člani sprejeli sklep za novo stopnjo plačevanja osnovnega prispevka za socialno zavarovanje. Doslej je ta stopnja prispevka znašala 8,5 odst., medtem ko bo poslej 8 odst. od osnov, ki so predpisane za socialno zavarovanje.

S tem sklepom zmanjšanja prispevka bo ostalo gospodarskim organizacijam nekaj sredstev, ki so jih doslej morale odvajati za socialno zavarovanje. Ta sklep skupščine je začel veljati od prvega avgusta naprej.

V letošnjem letu so bile zdravstvene storitve večje od planiranih sredstev. Skupščina je zaradi tega na seji sprejela predlog novega predračuna za letošnjo leto, ki izkazuje, da bo za okrog 114 milijonov primanjkljaja, katerega bodo pokrili iz rezerv ustvarjenih v prejšnjih letih.

Zaradi nastale situacije bo potrebno v prihodnje bolj varčevati s sredstvi, so menili člani. Skupščina jo pooblastila odbor, da mora spremljati gibanje cen storitvenih dejavnosti v zdravstvu in da mora odobriti povišanje predvsem tam, kjer so se stroški dejanske povišali zaradi nedavnih podražitev.

Med drugim so na seji skupščine opozorili, da je potrebno zmanjšati bolniški stalež. Na zdravljenje v naravna zdravilišča je potrebno pošiljati samo tiste bolnike, ki so tega zdravljenja res nujno potrebni. J. S.

Hiši v Petanjcih, ki ju ob malo večjem vodostaju vedno zalije voda. Toda ljudje so vztrajni in čim se voda umakne, se že spet vselijo v svoje domove. (Foto: Jože Bratuš)

Med novimi cenami v Pomurju

V zvezi z novo gospodarsko reformo so dobile občinske skupščine posebno pristojnost — določiti cene nekaterim artiklom. Tako so občinske skupščine vseh štirih pomurskih občin, ena prej druga nekoliko pozneje, določile cene nekaterim potrošnim artiklom.

Cene sladkorju, kruhu in olju so skorajda v vseh občinah določile približno enako, v razponu do 10 dinarjev. Tako je v prvih dneh izvajanja reforme stal kruh iz moke T 400 v Soboti 205 din, prav toliko v Lendavi, medtem ko sta skupščini v Ljutomeru in Radgoni določila ceno 210 din kilogram. Pri določanju in sprejemanju cen za meso so se pojavljale večje razlike: tako je v Soboti in G. Radgoni stalo meso prve kategorije brez kosti 1.770 din, medtem ko v Ljutomeru 2.100 din in v Lendavi 2.000 dinarjev. Podoben primer velikih odstopanj v cenah je bilo opaziti pri mesu prve kategorije s kostmi: Murska Sobotina v Radgoni 1.370 din, Ljutomer 1.770 din, a Lendava 1.800 din za kilogram.

Tudi marže se gibljejo različno: pri mesnih izdelkih znaša marža v Soboti 20 odst.

v Ljutomeru 16 odst. in v G. Radgoni 15 odst. ter v Lendavi 13 odst.

Samo v Murski Soboti se je pri okrog 150 popisanih artiklih v 35 primerih cena povišala za 50 in več odstotkov na staro ceno. Moki tipa 400, ki je prej stala 122 din, so zvišali ceno na 237 din, kar je procentualno za 94,2 odst. Goveja pljuča, za katera je veljala stara cena 90 din, je bila določena nova — 170 din. Svinjska vranica — prej 80 din za kilogram, nova cena 250 ali 212, 5 odst. zvišanje. Sveža svinjska glava — stara cena 70 din, nova 120 dinarjev. Premog iz Velenja je doslej stal (kosi) 7.380 din, medtem ko je nova cena 9.100 din. Isti premog v kockah je prej stal 6.880 din, sedaj pa 8.500 din.

Cene gostinstvu, ki so najbolj poskočile, so naslednje: sendvič s salamo (prej 70 din — sedaj 100 din), telečja pečenka mala (prej 320 din — sedaj 450 din), žemlja (prej 18 din — sedaj 30 din), sobe z eno posteljo (stara cena 900 din — nova 1.500 din).

Tudi opečnim izdelkom so precej zvišali cene: zidak NF, ki je prej stal 21 din, stane

po novi ceni 38—40 dinarjev, kar je 83 odst. zvišanje. Podobna situacija je pri vseh ostalih opečnih izdelkih, ker so cene zvišali nad 50 %.

To je le nekaj primerov povišanih cen na seznamu tržne inspekcije, ki so najbolj poskočile.

Posledice nedoslednosti pri formiranju cen je že vidna. Kupna moč potrošnikov je padla. Opaziti je bilo padec prometa v vseh mesnicah o brata mesnih izdelkov KIK Pomurka v Soboti, ko prodajo dnevno za okrog 200.000 dinarjev manj kot prej po starih cenah. Pekarna v Soboti prodaja z novimi cenami dnevno 5.000 komadov peciva in 150 kg belega kruha manj. Tudi potrošnja mleka se je precej znižala. Promet z mesom je za 45 odst. padel tudi na lendavskem področju. Pekarna v Lendavi prav tako prodaja dnevno 2.000 komadov peciva in 300 kg belega kruha manj kot pred zvišanjem cen. V opekarni v Lendavi zaradi podražitve cen stranke zahtevajo denar, ki so ga vložile kot akontacijo za opeko v marcu. Posledica tega je tudi ta, da se občani odpovedujejo nadaljnje gradnje.

V SOBOTO, 14. AVGUSTA 1965, OB 20. URI NA OLIMPIJSKEM BAZENU V SLATINA RADENCIH

»RADENSKA SRCA - 65«

z izborom ♥♥♥

Nastopili bodo: orkester »Synkopa«, 2 solista-pevca in vokalni trio iz Čehoslovaške. Konferansa: Božo Podkrajšek. Za ples bo igral orkester »Ritem«.

Prodaja vstopnic tri ure pred pričetkom prireditve.

Nemirna Grčija

Vladna kriza v sosednji Grčiji še ni rešena. Burni dogodki v zadnjih dneh so zelo resno porušili politično ravnotežje, vladajoča stranka uničila centra pa kaže trdno odločnost, da s svojim voditeljem in bivšim premierom Papandreu izbojuje v spopadu s kraljem tudi zmago. V razpravi o zaupnici vladi Novasa je stranka izbojevala zmago in s tem nekako prisilila kralja, ki je tudi moral prekiniti svoj dopust, da zaupa sestavo vlade nekemu iz unije centra. Kot najresnejši in nekakoli edini kandidat za to mesto je bivši premier Papandreu, ki uživa v vrstah stranke in tudi v širokih krogih ljudi največjo podporo in zaupanje. Toda kralj očitno ni naklonjen taki rešitvi in poskuša najti nekoga drugega, ki bi mu poveril mandat za sestavo vlade. Ze nekaj dni je bilo slišati, da se bo odločil za Stefanopulosa, enemu izmed voditeljev unije centra. Kralj se je za to potezo tudi odločil kljub temu, da se je vodstvo stranke izreklo za svojega predsednika Papandreua in je zato bilo pričakovati, da bo Stefanopulos kandidatura tudi odkloni, kar se je tudi zgodilo.

Tako vladna kriza še ni rešena. Preostaja več možnosti. Ali bo kralj zaupal sestavo vlade Papandreu ali se bo odločil za sestavo uradniške vlade in s tem za razpis volitev, vendar kaže, da vladna kriza ne bo tako lahko rešena.

V Vietnamu nič novega

Dogodki v Južnem Vietnamu so dnevno v središču pozornosti svetovne javnosti, čeprav ves razvoj očitno kaže prejšnjemu poslabšanju kakor pa na izboljšanje, na kar obudijo včasih upanja razna posvetovanja ameriških funkcionarjev, ki potem prihajajo z raznimi predlogi ali kakimi drugimi političnimi potezami. Toda v ozadju vsega tega ostaja še nadalje pošiljanje ameriških vojakov na vietnamska bojišča, bombardiranje Severnega Vietnama ter ogrožanje sosednjih držav (Laos, Kambodža). Zato v bistvu v Vietnamu ni nič novega v razvoju položaja, ki čedalje bolj drsi proti še hujskim spopadom, ki jim je težko prerokovati konec oziroma izid. Ameriški predsednik pa je očitno gluh za vse nasvete in posredovanja, pri čemer so se precej angažirale nekatere afriške države.

Enote narodnoosvobodilne vojske v Južnem Vietnamu so še nadalje v ofenzivi in po izjavah ameriških funkcionarjev, ki so hkrati tudi priznavale izredne moči tega gibanja, so pobude v njihovih rokah. Dnevno napadajo utrbe v sami bližini glavnega mesta Saigona in večja okrajna mesta. Vladine čete doživljajo poraz za porazom pa tudi ameriški mornarji nimajo več sreče pri sovražniku, ki zna udariti in se tudi spretno umakniti.

V zadnjih dneh pa postajajo ameriške akcije čedalje bolj surove. Zaradi neuspehov se mornarji znašajo nad civilnim prebivalstvom, sežigajo njihove hiše, pobijajo žene, otroke, starce, ameriška letala pa so že večkrat bombardirala tudi bolnišnice v Severnem Vietnamu. Po poročilih se ljudstvo v Južnem Vietnamu pripravlja na množične demonstracije proti Američanom. V zadnjih dneh je že bilo nekaj demonstracij, a ameriški vojaki so streljali na demonstrante.

Singapur neodvisen

Na jugovzhodnem polotoku Azije, ki je zdolnem nemiren, je prišlo še do ene vznemirljive poteze: Singapur, nekdanja britanska kolonija in znamenita trdnjava, je izstopil iz Malezijske federacije, ki so jo ustanovili pod britanskim vplivom, da bi zadržali širjenje vpliva Indonezije, ter sklenil postati samostojna država. Premier vlade Lee Kuan Yew je v svojem govoru poudaril, da želi Singapur dobre odnose z Indonezijo, njeno priznanje, nadalje sodelovanje na afriško-azijski konferenci, v Singapuru bo z ozirom na trgovinsko tradicijo še nadalje poslovala kitajska banka, ki je pod kontrolo Pekinga in jo je malezijska vlada hotela zapreti.

Do osamosvojitve Singapura je prišlo zaradi precejšnjih nesoglasij med osrednjo malezijsko vlado in vlado v Singapuru. Teh nesoglasij tudi niso mogli zgladiti. Sklep o osamosvojitvi Singapura, ki je precej nenaden, bo očitno precej vznemiril britanske politične kroge.

Velike svečanosti v Hirošimi

6. avgusta se je Hirošima z globokim spoštovanjem in žalovanjem spomnila 200.000 svojih žrtev atomske eksplozije pred 20 leti. Takrat je namreč bila prvič uporabljena atomska bomba. Dolga kolona, v kateri je bilo 30.000 ljudi, se je skozi mesto pomikala proti velikemu parku. Med njimi je bilo tudi mnogo izmed tistih 96.000 prebivalcev, ki so pred dvajsetimi leti preživeli strahoto eksplozije. Na grobnico so položili 6.000 vencev, ki sta jih polagali dve deklici, ki sta bili rojeni natanko pred dvajsetimi leti. Sprejemali sta jih iz rok tistih, ki so preživeli eksplozijo. Toda račun tragedije v Hirošimi še ni zaključen. Prav tega dne je župan mesta odkril nagrobno ploščo z imeni 469 ljudi, ki so lani umrli za posledicami žarčenja.

Nemirna latinska Amerika

V Dominikanski republiki kljub sporazumu niso prenehali spopadi za oblast. General Imbert, vodja vojaške junte, je namreč po radiu izjavil, da se ne bo umaknil z oblasti, dokler ameriške čete ne izženejo »komunistov« in razorožijo odrede Caamanove ustavne vlade ter tako omogočijo politično rešitev, kakršno so imeli Američani v načrtu tedaj, ko so se izkrcali na otoku. Imbert si tudi drugače lasti pravice šefa države in ta njegov nastop očitno spodkopava sporazum in pogajanja za ustanovitev začasne koalicijske vlade.

Brazilijske se nahaja pred volitvami in zato se tudi pojavljajo že razne politične težnje. Parlamentarne volitve bodo meseca oktobra, sedanjí šef države general Branco pa je pred dnevi opozoril opozicijo, ki se je pripravljala, da bi kandidirala nekatere prejšnje člane vlade, ki je bila vržena po vojaškem udaru. Hkrati pa potekajo v glavnem mestu Brazilije tudi uradni brazilsko-ameriški razgovori o vrsti vprašanj, ki se tičejo celotne ameriške organizacije. Združene države Amerike prav v Braziliji uživajo največjo podporo pri svoji politiki.

Kratke vesti

V sedmih indijskih mestih, v katerih živi nad milijon ljudi, so omejili potrošnjo riža in žita. Racionalizirano prehrano so zaradi pomanjkanja hrane že prej uvedli tudi v večmilijonskem mestu Kalkuti. V naslednji stopnji bodo omejili potrošnjo v vseh mestih nad 3.000 prebivalci.

— O —

V ZDA so točno po sto letih, ko je takratni predsednik Lincoln podpisal zakon o osvoboditvi črncev, podpisali zakon o pravici glasovanja. Tako se bodo torej tudi črnci v ZDA lahko udeležili prihodnjih volitev.

— O —

Velike povodnji v Pakistanu so ustvarile možnost, da začne razsajati kolera. Za to nevarno boleznijo je zbolelo že več ljudi. Bolezen so prinesli roji muh in komarjev. Poplave so bile strahotne, saj je zaradi njih ostalo brez strehe 100.000 ljudi.

— O —

Po daljšem premoru se vlada DR Nemčije in zahodnoberlinski senat spet začneta pogajati o obiskih Berlinčanov v obeh delih mesta. Na obeh straneh želijo, da bi dosegli sporazum. Vlada NDR ne postavlja nobenih pogojev razen zahteve, da berlinski senat prepreči delovanje organizacij, ki organizirajo pobege iz vzhodnega v zahodni del mesta in pri tem zelo dobro služijo.

Gospodarska reforma bo dolgotrajnejši proces

Uvajanje gospodarske reforme je zahtevalo v prvi vrsti večjo politično aktivnost, zato smo zaprosili sekretarje občinskih komitejev ZKS za oceno te dosedanje aktivnosti.

PREUSMERITEV V MODERNIZACIJO

DRAGO LUGARIC, Lendava: — Že v mesecu marcu in aprilu je bilo čutiti živahnost delovanje organizacij ZKS in sindikatov. V mnogih delovnih organizacijah so ob tem takoj pričeli pripravljati analize gospodarjenja, predvsem se, ker so ugotavljali, da bo kovinsko-predelovalna industrija, ki je med proizvodnimi panogami v lendavski občini najmočnejše zastopana, gospodarila v bodoče v nekoliko težjih pogojih. Prvi ugodni rezultati so se pokazali v tem, da je bila ob polletju proizvodnja ob nekaj manj zaposlenih kot lani kar za 17 odst. večja. Ugodno bi lahko ocenil tudi pravilno zastavljeno nadaljnje investicijske izgradnje. Nekatere gospodarske organizacije so nameravale razširiti svoje proizvodne prostore, pa so to opustile in vsa rezervna sredstva preusmerile v modernizacijo sedanjih kapacitet (Mehanika, Dežnikarna, EM). V obratu EM so ugotovili, da že 4 leta delajo brez potrebne mehanizacije, kar podražuje in zmanjšuje proizvodnjo. Po zadnjih ukrepih bi lahko ocenili situacijo v lendavski občini tako, kot je po vsej Sloveniji: povsod so z zanimanjem pričakovali najnovejšo predpise glede delitve ustvarjenih sredstev. V sedanjem položaju pa smatram kot najvažnejšo nalogo urejanje cen. Kaže, da pomurske občine niso pokazale najboljšega vzgleda pri cenah mesa, ki je očitno predrago. Na sploh pa mislim, da bo potrebno pri cenah izvajati temeljito kontrolo. Čeprav gre tukaj za administrativne ukrepe, brez tega ne bo šlo. Delovni ljudje kot potrošniki se strinjajo s takimi intervencijami, podobne kriterije pa bi morali imeti tudi kot proizvajalci. Aktivnost ZK in sindikata bi lahko ocenjevali tudi po številnih delovnih razgovorih s predstavniki delovnih kolektivov. Ker so delovne gospodarske organizacije zadovoljne

vo zaključile gospodarjenje v prvem polletju, bodo v drugi polovici leta verjetno lahko zviševale tudi osebne prejemke zaposlenih in to od 10 do 12 odst. — O pojavih nezainteresiranosti in brezbriznosti pri izvajanju novih gospodarskih ukrepov pa je tov. Lugaric dejal, da vsega ni moč izvesti čez noč saj smo pač še preveč navajeni na staro prakso.

PREMALO ZAVESTNE DISCIPLINE

MAKS ROJS, Ljutomer: — Povsod kjer so priprave na nove ukrepe vzeli dovolj resno, danes ni večjih težav. To so bile predvsem večje delovne organizacije. Pravkar imamo po vsej občini razgovore komunistov, na katerih pretehtavajo analize dosedanjega gospodarjenja in ugotavljajo, ali bodo imeli sredstva za primerno povečevanje osebnih dohodkov. Konkretno delo pri povišanju osebnih dohodkov bo verjetno povzročilo precej živahnih razprav v delovnih kolektivih, zato smatram, da bodo morale posvetiti tem vprašanjem osnovne organizacije ZKS in sindikati veliko pozornost. Kar pa danes našega občana najbolj zanima in o čem tudi največ razpravlja so cene. Mislim, da bo potrebno nekatere korigirati navzdol, saj smo na pr. pri mesu v Pomurju najdražji. Negativno je ob formiranju novih cen to, da poskuša vsakdo zagrabiti čim več, pa čeprav za to ne obstoja nobeno moralno ali ekonomsko opravičilo. Pretiravanje v cenah kaže, da ne bi bilo odveč v čim več primerih cene predpisati, vsaj v začetku bi se lahko tako izognili nemogoči situaciji na tržišču. Imam vtis — je dejal tov. Rojs, — da je vedno znova in znova premalo zavestne discipline pri uvajanju gospodarske reforme. Zveza komunistov, SZDL in sindikat stoje danes pred veliko nalogo kako zmanjšati proračunske izdatke za približno 100 milijonov dinarjev.

BODIMO DOSLEDNI

MIRO ZUPANČIČ, Murska Sobota: — ZK, sindikat in druge družbeno-politične organizacije so po III. razširjeni seji CK maja letos razvile široko politično aktivnost,

usmerjeno na pojasnjevanje ciljev gospodarske reforme. Prve rezultate lahko ugotovljamo že pri tem, da so delovni kolektivi sprejeli vrsto notranjih ukrepov za katere je važno, da jih povsod tudi dosledno izvedejo, predvsem velja to za manjše delovne organizacije. Razen v izjemnih primerih, kot na pr. bolnišnica, v zavodih ni bilo dovolj razprav in konkretnih ukrepov v smeri bolj ekonomičnega gospodarjenja. Prav bolnišnica pa je pokazala, da je mogoče tudi v zavodih in sploh v družbenih službah veliko storiti za zmanjšanje stroškov. Tako so v otroškem oddelku ugotovili, da lahko z bolj smotno razporeditvijo dela in seveda z večjo prizadevnostjo posameznikov prištedijo letos do konca leta okrog 33 milijonov dinarjev. — Kot slabost pri uvajanju nove gospodarske reforme je tov. Zupančič ocenil kratkovidno težnjo določiti najvišje maloprodajne cene, da bi tako kasneje lahko popuščali. To je špekulacija. Posamezniki vidijo začetek in konec reforme v dosedanjih ukrepih skupščin in nekako ne dojemajo, da gre pri tem za dolgotrajnejši

proces. Taka kratkotrajna politika že sedaj odvrta od realizacije že sprejetih sklepov v smeri aktiviranja notranjih rezerv, pri občanah pa povzroča nezaupanje. Primeri takih napak so marže v trgovskih podjetjih in tudi v zadrugah. — Nikakor ne smemo z reformo uzakonjati naših organizacijskih slabosti, nizke produktivnosti, visokih stroškov ipd. Pri dosedanjih ukrepih glede zmanjševanja števila zaposlenih je v delovnih kolektivih še vedno prevladovalo napačno socialno-gospodarsko gledanje. Potrebno je enkrat dokončno povedati, da oni, ki slabo dela, ne more imeti zavoljo socialnega položaja nobenih večjih ugodnosti. Prvo je delo in delovna storilnost. Na nedavni seji občinskega komiteja je bilo ugotovljeno, da bi bilo potrebno proučiti možnost za ustanovitve občinskega knjigovodskega centra za vse šole v občini. Skratka vrsta stvari je, ki jih bo potrebno proučiti z namenom, da bomo bolj ekonomični in da bomo družbeno imovino bolj spoštovali. Pri tem gre vsekakor tudi za osebno odgovornost.

Izhod: večja produktivnost

Tovarna oblačil in pletenin Mura: z oprostitvijo 15 odst. davka na dohodke in ukinje dajatve za prometni davke ostane podjetju okrog 572 milijonov dinarjev. Podjetje pa je na drugi strani utrpelo hud udarec, ker se je občutno podražila tkanina. Podražitev v povprečju okrog 20 odst., medtem ko morajo cene izdelkov tovarne ostati iste kot doslej. To je precejšnje neskladje, ki ga bo podjetje nadomestilo le v iskanju notranjih rezerv v kolikor bodo pač hoteli zadovoljiti danim potrebam. Zvišanje osebnih prejemkov v Muri trenutno ne predstavlja večjega problema, vendar pa bi bila vsakršna prenatrženost in nepremišljenost v tej smeri lahko podjetju v škodo, ker je tako na tujem kot na domačem trgu konkurenca precej ostra. Člani kolektiva v Muri se zavzemajo za uresničitev reforme. Na številnih sestankih pa so odločilo zahtevali, da se morajo tudi drugod, predvsem v neproduktivni dejavnosti poiskati rezerve, ki brez dvoma obstajajo.

KIK Pomurka (obrat za kooperacijo): Kombinat, v okviru katerega je kmetijstvo v novih pogojih gospodarjenja v nekoliko boljšem položaju, je polletno poslovanje uspešno zaključil. Obrat za kooperacijo je izkazal v prvi polovici leta zgubo, ker je v novih pogojih nemogoče, da bi deficitarno dejavnost pokrivali z ustvarjenimi sred-

stvi v drugi panogi. V ta namen bo obrat reorganiziral poslovanje. Ukinili bodo vsa upravniška mesta in strokovne referate. Skrčili bodo administrativni kolikor bo največ možno, ter omejili število skladiščnikov. Strojni park, ki je naredil v prvem polletju letos največ zgube bo v prihodnje predmet širših razprav. Resnica je, da takih primanjkljajev ne bo v prihodnje mogoče pokrивati, ker ne bo zato sredstev.

Lesno predelovalni obrat (KIK Pomurka): To predelovalno podjetje se je ob novih pogojih gospodarjenja znašlo v težkem položaju. Lesa, ki ga morajo v celoti uvoziti so precej podražili, finalni izdelki pa so se podražili le za okrog 5 odst. Ob nastali situaciji nastopa resno vprašanje, če bo obrat lahko še naprej konkurenčen na tujem tržišču. Začasno rešitev vidijo v tem, da bo podjetje uvedlo take proizvode za katere imajo les doma.

Ločilka: ni nič boljše kot v nekaterih manjših soboških podjetjih. Ločilka je bila že pred tem oproščena 15 odst. davka na dohodke, tako da ji s sprostitev ostalih dajatev ostane okrog 6 milijonov sredstev. Podjetje se v tem času srečuje z neljubim pokazateljem — razmerje med proizvodnimi in režijskimi delavci je 1:1. Že ta pokazatelj je argument, da bo potrebno režijski kader prekalificirati kolikor se največ da.

Ugodna bilanca

Maloobmejni promet s sosednjo Avstrijo, katerega začetki segajo v leto 1953 in ki se je z uvedbo maloobmejnih dovolilnic avgusta 1960 močno razmahnil, kaže po petih letih ugodno bilanco: v lanskem letu je imelo maloobmejne dovolilnice že 18.388 naših občanov, 167 dvolastniških izkaznic ter 469 obmejnih izkaznic za delovno silo.

V letošnjem prvem polletju je bilo na vseh trinajstih obmejnih prehodih v Pomurju 99.626 prehodov čez mejo in to jugoslovanskih in avstrijskih državljanov. Daleč največji mejni promet beležijo na mednarodnem prehodu v Radgoni kjer so zabeležili letos v prvem polletju 73.400 obojestranskih prehodov, večinoma z maloobmejnimi in dvolastniškimi dovolilnicami. Poleg Radgone je najbolj promet prehod v Gederovcih, ki pa ga je v letošnjem prvem polletju prešlo le 7.887 naših in avstrijskih državljanov.

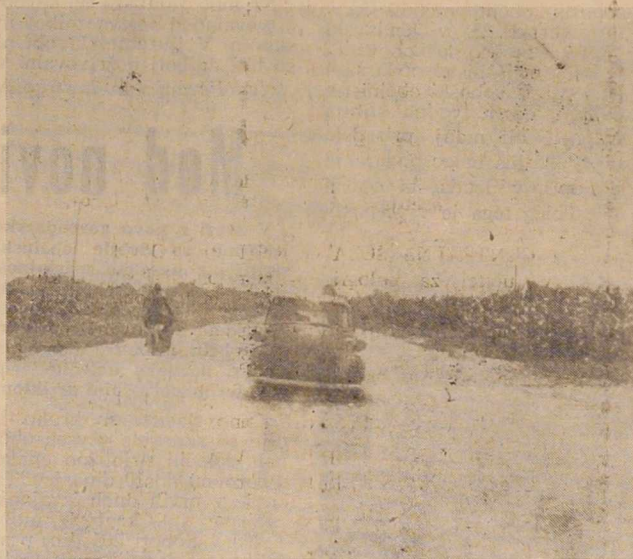
Čeprav maloobmejni promet ne vključuje niti na naš, niti na avstrijski strani večjega gospodarskega centra, kar bi pospešilo in povečalo gospodarsko sodelovanje med obmejnima pokrajinama, navedeni podatki zgornjo pričajo o ugodnem razvoju in dokajšnji živahnosti maloobmejnega prometa. Zadnji dve leti prihaja vse pogostje do sodelovanja na kulturno-prosvetnem in športnem področju, čeprav tukaj z dosedanjimi rezultati ne bi mogli biti najbolj zadovoljni.

VREME

za čas od 12. do 22. avgusta

Okrog 12. avgusta padavine in ohladitev, nato do 15. avgusta lepo vreme. Približno od 16. avgusta dalje nestalno s pogostimi padavinami, zlasti med 20. in 22. avgustom.

Dr. V. M.

Avtomobili so se s težavo prebijali po cestah, ki so bile preplavljene

MURA - največkrat izgovorjena beseda

(Nadaljevanje s 1. strani)

Bunčanili, na pomoč pa je prišlo čisto drugače, tudi predvojska vzgoja. Požrtvovalno so pomagali tudi gasilci in pripadniki enot JLA za katere pa nekateri menijo, da so bili preslabo tehnično opremljeni. Preskromna oprema bi prišla še bolj do izraza predvsem v primeru, če bi katastrofa dosegla nekoliko večji obseg. V Petanjih in okoliških krajih se posamezniki do zadnje minute niso mogli odločiti za to, da bi zapustili domove. Za marsikoga bi bilo to lahko tudi usodno. V Gradišču in v nekaterih drugih krajih so ljudje kar mirno prenašali prvi naval vode, čeprav niso mogli niti iz hiš. Skoraj povsod, kjer je bilo potrebno posredovati so ugotavljali, da ni dovolj čolnov. Vse to nas danes, ko je katastrofa mimo, opozarja na to, da bo potrebno za podobne primere več pripravljenosti.

REGULACIJE VELIKO POMEMNIJO

Letošnje povodnji, predvsem pa zadnja, ponovno potrjujejo, da so regulacijska dela velikega pomena. Če ne bi bilo odtočnega kanala Lendava — Mura, bi letos že nekajkrat plaval tako v Soboti kot v Lendavi in če ne bi bila Sčavnica regulirana vsaj nekoliko nad Ljutomerom, bi se zgodilo podobno tudi Ljutomeru. In — na žalost je treba ugotoviti tudi to — če bi bila Mura regulirana, ne bi bilo povodnji, vsaj v takem obsegu ne, in ne bi bilo tolikšne škode, ki verjetno presega v dinarjih vrednost onih milijonov, ki bi bili potrebni, da bi njen tok končno uredili. Čeprav na srečo katastrofe niso vsakoletni gost, pa takrat ko so, s svojo škodo petorijo ona sredstva, ki bi jih morala dati družbena skupnost za regulacije vodnih

Potrebna je večja budnost

Preteklo soboto popoldne so se v Soboti sestali člani občinskega komiteja ZK Murske Sobote. Razpravljali so o nalogah članov Zveze komunistov pri izvajanju gospodarske reforme.

Tako kot so bile razprave in priprave na novo nastali položaj v našem gospodarstvu med delovnimi ljudmi pozni-

MLADINA IN REFORMA

ObK ZMS Ljutomer, je pretekli petek sklical razgovor o gospodarskih vprašanjih za člane sekretariata ter nekatere mladinske aktiviste iz delovnih organizacij. Razgovor sta se udeležila predsednik CK ZMS Tone Florjančič ter član predsedstva CK ZMS Jože Guzelj. Prisotni mladinci so se s predstavniki CK pogovorili o aktualnih nalogah ZMS pri uvajanju gospodarske reforme. Člani sekretariata so informirali goste o problemih, ki so se pojavljali te dni pri uvajanju gospodarske reforme na področju ljutomerske občine. Mladinski aktivisti iz gospodarskih podjetij so govorili tudi o konkretnem izvajanju reforme v posameznih gospodarskih organizacijah.

Po razgovoru, sta predstavnika CK ZMS obiskala tabor predvojaške vzgoje, kjer sta se seznanila o delu obveznikov predvojaške vzgoje, o njihovi idejnopolični vzgoji ter o kulturno zabavnem življenju tamkajšnjih mladincev.

pp

tivne, je moč danes opaziti rahlo pasivizacijo, so ugotovili na seji. Napovedi o porastu cen so prestopile okvire, saj je opaziti predvsem pri tistih artiklih, kjer so cene sproščene, pretiran porast, proti čemer bi se morali v občinskem merilu, preko pristojnih organov odločno boriti, da ne bi prihajalo še naprej do podobnih anomalij, so menili člani komiteja. Vsakršno navijanje cen, v čemer vidijo nekateri smisel reforme, je potrebno odločno odklanjati.

Na seji so ugotavljali, da so bile razprave o reformi v gospodarskih organizacijah temeljitše kot pa v družbenih službah in zavodih.

Vsako kratkoročno planiranje v gospodarskih organizacijah bo imelo daljnosežne posledice, če delovne organizacije ne bodo takoj izdelovale temeljitih analiz in iskale notranjih rezerv za ceno in boljšo proizvodnjo. V ospredje pa ne sme stopati samo proizvodnja, temveč je potrebno, da hkrati obravnavamo tudi upravo in režijo.

Člani komiteja so bili mneneja, da so tudi v šolstvu v raznih zavodih in ostalih družbenih službah še velike možnosti za štednjo, čeprav so te ustanove vezane na proračune.

Člani komiteja so postavili vprašanje zakaj je potrebnih na pedagoškem zavodu v M. Soboti toliko sistemiziranih delovnih mest? Ali rabi ravnanja na tej ali oni šoli tajnika, če je brez učne obvezno-

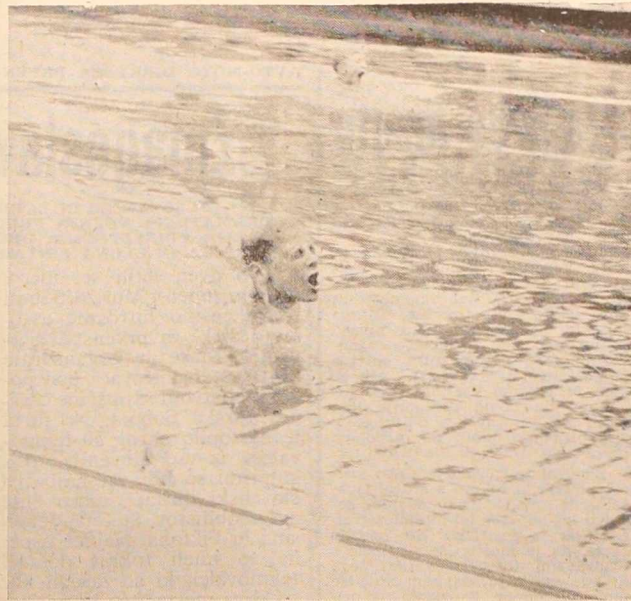
sti, poleg tega pa še pomočnika? Na vsa podobna vprašanja bo potrebno v kratkem času odgovoriti.

Nadalje so na seji govorili o posrednikih med proizvodnjo in potrošnjo, ki so tako na račun proizvajalca kot potrošnika ustvarjajo sredstva. Komite je bil enotnega mnenja, da je v prihodnje potrebno take ali drugačne posrednike omejiti.

Tako kot je potrebna v prihodnje od slehernega člana naše skupnosti sodelovanje pri uresničevanju reforme, velja to še pravposebej za člane ZK. Predvsem pa je dolžnost komunistov, da sproti zasledujejo gospodarjenja, ker bodo le tako kos razpravam in odločitvam v organih upravljanja.

„Poletna noč“ v Ljutomeru

Dolina ljutomerskih ribnikov se vedno bolj uveljavlja in privablja turiste od tu in iz tujine. Turistično društvo Ljutomer je skupno s gostinskimi podjetjem »Jeruzalem« in Brodarskim društvom Ljutomer priredilo s sobote na nedeljo »Poletno noč 65«. Sam večer prireditve se je odvijal v najlepšem redu. Prireditveni prostor in sploh okolje je obdajal topel vetrovni val. Toda vseh gostov niti niso mogli sprejeti,

Malo so tihnih dni in tudi redki so trenutki zadovoljstva v sveži vodi

saj se niso nadali že ob prvi prireditvi na takšen obisk.

Kvintet bratov Lovrenčič so najprej pripeljali na posebnem odru čolnov iz smeri otoka skrivnosti proti publiku. Prireditve se je začela s uvodno melodijo »Poletna noč«.

Sledil je program dramske sekcije DPD Svobode Ljutomer katere člani so prikazali Prike skozi stoletja. Vse to se je odvijalo na posebnem odru, ki je bil montiran na čolnih. Kmalu po zabavnem programu je nastopila tudi znana »Prleška Micka«, ki je s svojim programom še bolj spravila udeležence v razpoloženje. Sledila je modna revija. V njej so sodelovali IN-DOPOL Ljutomer, Tovarna »PIK« Maribor, Tekstilna tovarna Prebolt, Tovarna perila in konfekcije »MURA« M. Sobota, podjetje »Beltinka« Belinci in drugi.

Na prireditvi so izbrali tu-

DOM V LOVREČICI PREMAJHEN

Tudi letos je sindikalni počitniški dom v Lovrečici pri Umagu poln. Do avgusta je v njem letovalo 181 članov delovnih kolektivov iz radgonske občine, v avgustu pa bo v Lovrečici letovalo še 288 ljudi. Čeprav so letos dogradili paviljonček s 6 sobami, niso mogli sprejeti vseh, ki so želeli letovati v Lovrečici.

dobro gospodarila

jenh sredstvih. Prispevke združenja bi bilo moč zmanjšati, dalje bi za investicijsko vzdrževanje poslej lahko trošili manj sredstev, če se ne bo kolektiv odločil za kakšne novogradnje. Predlog je bil tudi za zmanjšanje sredstev, ki so namenjena za kadre, katere bi naj v prihodnje šolali le v okviru lastnih potreb. Nekaj sredstev bi podjetje prihranilo, če bi poslej zmanjšali postavko za raznorazne reklame.

redkih podjetij pri nas, ki se je tako uspešno vključila v izvoz. V primerjavi z lanskim izvozom v istem času se je obseg izvoza povečal za 118 odst. Plan izvoza v prvem polletju, ki znaša okrog 1 milijardo dinarjev je izpolnjen s 157 odst.

Na seji je vodstvo podjetja predložilo delavskemu svetu predloge, na katerih postavkah izdatkov bi bilo moč kaj prihraniti v danih pogojih gospodarjenja, ko kolektiv v pretežni meri odloča o ustvar-

Tovarna perila Mura v prvem polletju

Prvo polletje so v Muri zaključili količinski obseg proizvodnje z 92,1 odstotka planirane polletne proizvodnje. Nekoliko boljše je končal z delom obrat za oblačila, ki je plan dosegel z 92,6 odst.

Vrednostni pokazatelji proizvodnje v Muri pa so nekoliko drugačni. Od planirane vrednosti proizvodnje v prvem polletju — okrog 4 milijarde dinarjev je doseženo le okrog 3 milijarde 200 milijonov dinarjev.

Mura je doslej ena izmed

Skupščina v Lendavi o novih cenah

Na minuli seji občinske skupščine so odborniki razpravljali o novih najvišjih maloprodajnih cenah za nekatere proizvode in goriva. Predhodno je kot vsepovsod o cenah razpravljaj svet za blagovni promet pri občinski skupščini.

Predlogi cen, podani pred skupščino, kažejo, da bodo v lendavski občini cene izenačene z industrijskimi in drugimi centri, čeprav, to je bilo na skupščini poudarjeno, povprečje osebnih dohodkov za ostaja za povprečje drugih večjih občin in centrov. Burna razprava o seji je bila samo dokaz, kako odgovorne naloge se je le ta lotila, pa vendar velja pripomba, da morda vse kalkulacije niso bile temeljito preanalizirane. Kot primer naj navedem samo ceno belega kruha; predlog 205 dinarjev po kilogramu je izdelalo mlinsko podjetje. Če je kalkulacija bila, mislim ona na uradu za cene, pravilna in je znašala 200 din, zakaj v tej višini tudi ni bil podan predlog? Predstavniki mlinskega podjetja, ki je utemeljeval in branil svoj kolektiv in kalkulacije, se je nenehoma skliceval na republiko in ceno druge, kar pa seveda ne more biti pravilno, zakaj skupščina je določila cene za svojo občino. Sploh je bilo veliko razprav o kruhu in mnogo manj o drugih prav tako važnih proizvodov. Pripombe nekaterih, češ, da mi le malo vplivamo na zmanjšanje cen pri živilih, da pa bodo cene sta-

novanj, električne energije mnogo višje in bodo te vplivale na življenjski standard, niso utemeljene, zakaj skupščina odloča o cenah življenjskih proizvodov in tu seveda igra veliko vlogo vsak dinar.

Po nekaj urnih razpravah so odborniki potrdili predložene cene, ki bodo pri kruhu odselej take: za beli kruh 205, polbeli 170, črni 140, pri drugih proizvodih pa: kristal sladkor 265, v kockah 300. Izredno visoke cene so določene za meso, saj bo potrebno za goveje meso brez kosti dati 1800 din, svinjsko meso 1475 in telečje meso 2.100 Ob določitvi cen mesa je padla pripomba, da so le te nižje kot v Murski Soboti, če se gre za celo govedo, če pa se prodaja po kosih (in to je bistveno za potrošnika) pa so cene nekoliko višje.

Skupščina je določila tudi

STANOVANJSKA REFORMA V SOBOŠKI OBČINI

Kakšne bodo nove stanarine po prvem avgustu?

Čeprav je znano, da bodo nove stanarine močno zjedale in okrnile družinske proračune, se je kljub temu k splošnim podražitvam pridružil — z veljavnostjo od 1. avgusta dalje — tudi zakon o revalorizaciji stanovanjskih zgradb in stanovanj, ki ga bo treba uresničevati postopoma do leta 1970.

Vsaka občina je pooblaščenca, da zaenkrat določi višino akontacije na nove stanarine. V naši občini so tudi upoštevana pri določanju akontacij merila, ki jih je na osnovi zavodskih določil izdelala komisija pri republikem sekretariatu za urbanizem.

Pri odmerjanju akontacij za stanarine so upoštevane predvsem naše specifičnosti in razmere, ker se v popolno ekonomiko stanovanjsko gospodar-

stvo ne sme odeti, posebno v trenutku izvajanja splošne gospodarske reforme.

Akontacije za nove stanarine v verigi ukrepov stanovanjske reforme pa lahko izračunamo sami.

Soboška občina je pri preračunavanju upoštevala predvsem valurizacijsko vrednost iz leta 1959 (vrednost točke, ceno kvadratnega metra stanovanj ter razlike v povprečni opremljenosti stanovanj). Tako je torej na koeficiente začasno zvišanje stanarin vplivala vrednost točke iz leta 1959, povprečna cena stanovanj normalnega standarda v decembru lani in opremljenost stanovanj. Pri cenah stanovanj pa niso bili prišteti stroški za komunalno urejanje zemljišč, ki jih valurizacija ne upošteva.

Vrednost točke je določil takratni občinski ljudski odbor z odlokom o stanarini leta 1959 in znaša 450 din. Po takratnem točkovalnem sistemu so bila stanovanja normalne velikosti (od 48 do 64 m²) in z normalno opremljenostjo ocenjena približno z 90 točkami, kar pomeni, da je veljal 1 m² koristne stanovanjske površine od 41.000 do 45.000 din.

Pri ugotavljanju oziroma določanju povprečne cene stanovanj v letu 1964 pa so za preračunavanje veljale cene, ki so jih v tem mesecu zabeležili na licitacijah.

In tako torej vsaj približno izračunamo akontacijo, ki jo bomo morali odšteti na račun novih stanarin od 1. avgusta 1965 dalje.

Ob upoštevanju vseh ome-

njenih elementov, hkrati svoje specifičnosti s področja stanovanjskega gospodarstva in v minulih letih so izračunali

za stanovanja, dograjena do 31. dec. 1959

se uporabi koeficient	1,90
za stanovanja, dograjena v letu 1960 — koef.	1,75
za stanovanja, dograjena v letu 1961 — koef.	1,57
za stanovanja, dograjena v letu 1962 — koef.	1,40
za stanovanja, dograjena v letu 1963 — koef.	1,14
za stanovanja, dograjena v letu 1964 — koef.	1,0

koeficiente za revalorizacijo stanovanj, zgrajenih v posameznih letih od 31. decembra 1959 do konca decembra 1964.

Predlog za določitev plačevanja akontacij na nove stanarine, po katerem bodo nosilci stanovanjskih pravic dolžni plačevati od 1. avgusta 1965 dalje, se določi tako, da se stanarina, ki je bila v veljavi 1. julija 1965, pomnoži s

koeficientom povečanja stanarine glede na leto izgradnje in glede na kategorijo stanovanj in sicer:

za stanovanja, dograjena do 31. dec. 1959	1,90
se uporabi koeficient	1,75
za stanovanja, dograjena v letu 1960 — koef.	1,57
za stanovanja, dograjena v letu 1961 — koef.	1,40
za stanovanja, dograjena v letu 1962 — koef.	1,14
za stanovanja, dograjena v letu 1963 — koef.	1,0
za stanovanja, dograjena v letu 1964 — koef.	1,0

V primeru če je znašala stanarina za stanovanje z 52 m² površine, zgrajeno do 31. decembra 1959, 3.412 dinarjev, potem bo znašala akontacija 3.412 × 1,90, to je 6.483 dinarjev.

O gornjem predlogu bo še razpravljaj pristojni svet pri skupščini občine, kakor tudi sama skupščina ter se pričakuje še morebitne spremembe.

F. D.

Pandur in Vidica v Radgoni

V soboto popoldne so v prostorih delavske univerze v Radgoni odprli razstavo del akademskih slikarjev Lajčija Pandurja in Janeza Vidica. Skupno je razstavljenih 24 največjih del s katerimi prikazuje umetnika v olju, platnu in na steklu predvsem domačo motiviko. Otvoritev prireditvi, na kateri je o delih obeh slikarjev seznanil navzoče prof. Jože Košar, so prisostvovali tudi dramatik dr. Bratko Kreft s soprogom, gledališko igralko Judito Hanovo, publicist Ivan Kreft in drugi. Kot gost je prisostvoval otvoritvi razstave tudi znani dresdenski slikar, ki se zanima za slovensko likovno umetnost, Werner Hofmann. Razstava bo odprta do 14. avgusta.

Radgončani pa so razstavo zelo domiselno povezali tudi z otvoritvijo novega hotela »Grozde«, ki je prav tako opremljen z nekaterimi deli slikarja Janeza Vidica. Novi hotel, ki je bil v Radgoni več kot potreben, ima skupno 200 sedežev, hotelska kapaciteta pa je 18 enoposteljnih in 18 dvoposteljnih sob. Krajše otvoritvene slavnosti sta se udeležila med drugimi gosti tudi radkersburški okrajni glavar g. dr. Dinacher in radkersburški podžupan g. Obal.

Novi radgonski hotel je sodobno opremljen. Poleg številnih gostinskih prostorov ima tudi prijetno teraso. Kot smo zvedeli, bodo cene za enoposteljne sobe 1.400, za dvoposteljne pa 2.600 dinarjev. Novi hotel je prevzelo v upravljanje radensko zdravilišče.

Ta teden v črnem okvirju

Vdiral v stanovanja

V petek je uspelo varnostnim organom, da so prijeli 14-letnega L. H. iz Dokležovja, ki je samo v letošnjem letu večkrat vdrl v stanovanja in kradel. Kradel je zlasti obleko, živila, denar in zlato.

12. aprila letos je vdrl v stanovanje Sonaja iz Verzeja, kjer je odnesel 30 jajc, 2 kilograma suhega mesa, nekaj parov nogavic in jopico. 19. julija je vdrl skozi streho Jožeta Verčeca iz Lipe 166, kjer je odnesel 7 dolarjev, dve denarnici z 9.000 dinarji. Istega dne je vdrl tudi pri sosedu, vendar ni ničesar odnesel. 28. julija je skozi okno pri Martinu Zveru v Ižakovcih, kjer je odnesel čevlje, iskal pa je denarnico, katere pa ni našel. 4. avgusta pa je vdrl pri Mariji Farkaš v Crenšovcih skozi okno in odnesel razno perilo in ostalo zlato kot tudi žensko ročno uro in osebne dokumente v skupni vrednosti blizu 50.000 dinarjev. Naslednjega dne, t. j. 5. avgusta pa je vdrl v zaklenjeno stanovanje Marije Žalig iz Gančan in v nezaklenjeni kuhinjski omari vzel denarnico s 25.000 dinarji. Še istega dne je odšel v

Mursko Soboto, kjer je kupil kitaro za 14.600 dinarjev ter jo dal očetu Ignacu Horvatu, a materi je podaril 10.000 dinarjev.

Varnostni organi so ga prijeli v Trnju pri Katarini Tkalec, kjer je spal na senu s svojim bratom, ki je pobegnil pred nedavnim iz vojaškega doma v Ratečah.

T. C.

ZAVOZIL S CESTIŠČA

Do lažje prometne nesreče je prišlo v soboto na cesti II. reda v vasi Petanjci, kjer je padel z motornim kolesom Sandik Hanzlič iz Slatine Radence 85. Padel je zaradi tega, ker je pogledal nazaj v tem času pa je zavozil s cestišča, Hanzliča so prepeljali v bolnišnico.

T. C.

ZARADI NEPREVIDNOSTI TRČILA

V nedeljo popoldne je prišlo do hude prometne nesreče na cesti II. reda v Nemčavcih pred gostilno Horvat, kjer sta trčila voznik osebnega avtomobila Ludvik Pole, tuji državljani, ki je vozil osebni avto z reg. št. RWR-767-D in kolesar Štefan Kuplen iz Markišavec št. 35, ki se ni prepričal, če je cesta prosta. Pri trčenju je dobil kolesar hude telesne poškodbe: pretres možganov in zlom lobanje. Ludvik Pole je ponesrečenca prepeljal takoj v bolnico, medtem ko nastalo materialno škodo cenijo na 150 tisoč dinarjev.

T. C.

MLADINA NA POPLAVLJENIH PODROČJIH

Zadnje poplave, ki so močno prizadele nekatere kraje v Pomurju, so brez dvoma pustile vidne posledice, katere je moč šele sedaj v celoti videti, ko je voda že odtekla. Škoda je precejšnja, dela na teh področjih pa prav gotovo ni malo. Zato se je soboška mladina obvezala, da bo s prostovoljnim delom pomagala prizadetim. V soboto popoldne, v nedeljo in ponedeljek so ekipe mladih obiskale prizadete kraje, kjer so sanirali vodnjake. V naslednjih dneh pa bodo mladi pomagali utrjevati nasipe. Od navzočih je bilo največ mladine iz Mure in soboške bolnice.

Nimamo možnosti za prvo mesto

Tudi pred letošnjo tekmovalno sezono v drugi zvezni ligi so nogometaši Maribora prišli na priprave v Mursko Soboto. Ker ima štajerski nogometni ligaš tudi v Pomurju veliko pristavev, smo izkoristili to priložnost, ter ob zaključku priprav zaprosili trenerja vjoličastih tov. Vlada Simoniča za kratek razgovor, na katerega se je ljubeznivo odzval.

— Kako ste zadovoljni s pripravi v Murski Soboti?

Letos smo že četrte prišli na priprave v Mursko Soboto in to zaradi podnebja, ki nam zelo odgovarja za odigranje prvenstvenih tekem.

Vlado Simonič

nih tekem. Priprave v Murski Soboti so nam služile za nabiranje kondicije, taktičnega vigravanja in tehničnega izpopolnjevanja igralcev. Moram povedati, da smo bili v Murski Soboti ljubeznivo sprejeti tako s strani NK Mure, kakor tudi od prebivalstva, ki imajo velike simpatije do NK Maribor in izkoristimo to priložnost, da se jim najlepše zahvalim.

— V času priprav ste v Pomurju odigrali tri prijateljske tekme in to za Nafto, Beltinci in Muro. Kaj menite o teh moštvi?

Nafta, s katero smo odigrali prvo tekmo je po mojem mnenju moštvo, ki v svojih vrstah nima izrazito kvalitetnega igral-

ca. Iznenadila pa me je njihova borbenost in dostojen odnos igralcev med igro. Med posamezniki se mi je najbolj dopadel Mađar in vratar Farkaš.

Tekmo z Beltinci smo odigrali zato, ker doslej nobeden večji klub ni hotel ustreči njihovi želji in pa zato, ker imamo tudi tam veliko simpatizerjev. Tekma je bila na prijateljskem nivoju in mi smo bili z njo zelo zadovoljni. Med posamezniki mi je najbolj ugajal Maučec II. Zelo se nam je dopadel kraj in resno računam, da bomo prihodnje leto prišli na priprave v Beltince, v kolikor bomo dobili na razpolago prenočišča.

Zelo mi je žal, da je slabo vreme pokvarilo tekmo z Muro. Opažam, da ima Mura v svojem sestavu večje število mladih igralcev, kar je pozitivno. No, opazilo se je, da je moštvo šele pričelo s pripravami in prav zaradi tega ni bilo v stanju, da nam nudi še močnejši odpor. Z ozirom na prijateljski odnos naših igralcev in igralcev Mure, na tekmi ni bilo nikakršnih izpadov. V moštvo Mure so mi najbolj ugajali Vrdjuka, Horvat in Sečko.

— Ali je res, da letos računate na prvo mesto?

Z odhodom igralcev: Arnejičiča (JLA), Markoviča (GAK), Čeha (Olimpija), Kranjca (JLA) ter dolgotrajna poškodba Pirca, se je NK Maribor znašel v položaju, da formira popolnoma nov napad. Upravi kluba je sicer uspelo pritegniti v svoje vrste nekatere napadalce, kot so: Binkovski (Kladivar), Sopič (Partizan II) in Košak (Branik), vendar so ti igralci brez potrebnih izkušenj in tehničnega znanja. NK Maribor danes razpolaga z 8 obrambnimi igralci in po mojem mnenju ima tudi eno najboljših obramb v drugi zvezni ligi. Nima pa napada, ki bi lahko konkuriral za vodstvo plasmana. Zato sem zelo zaskrbljen za igro napada, kjer zlasti pogrešam Markoviča in poškodovanega Pirca (zopet ima nogo v mavcu), ki da bi se izpolnile želje uprave, bi takrat lahko veliko pripomogla, igralcev in vse športne javnosti. Zato po mojem mnenju, NK Maribor na žalost nima realnih možnosti za osvojitve najvišjega nalog, temveč bi bila sredina tablice najbolj realna. Letošnja favorita za osvojitve prvega mesta pa sta Sloboda iz Tuzle in Celik iz Zenice, čeprav se bomo tudi mi potrudili za doseg čim boljše plasmana.

Feri Maučec

Zmagoslavje domačih tekmovalcev

ALES MRZEL IN E. BERDEN-POJBIČ JUNAKI DIRKE. NAJVEČ DOMAČIH DIRKAČEV. DRAMATIČNA VOŽNJA PRIKOLICARJEV. ALES MRZEL REKORDER PROGE. ODLIČNA ORGANIZACIJA PRIREDITELJA. DIRKI PRISOTOVALO OKROG 10.000 GLEDAL. PRICAČOVANI ZMAGI ŠTEFETA IN LEONA PINTARJA.

Po dveh letih so bile v nedeljo zopet v Murski Soboti tretje cestno hitrostne avtomoto dirke za prvenstvo Slovenije. Dirke je organiziralo AMD »Štefan Kovač« pod pokroviteljstvom skupščine občine Murska Sobota. Na dirki je nastopilo okrog 50 tekmovalcev iz vse Slovenije, med katerimi so bili vsi najboljši slovenski dirkači, razen elite avtomobilistov Štefeta, Jelovca in Fikfaka. Največ uspeha so imeli tokrat domači tekmovalci, ki so zasedli kar tri prva mesta, kar je več kot razveseljivo. Junak je bil Aleš Mrzel, ki je zmagal kar v dveh kategorijah in sicer v kategoriji solo motorjev do 250 ccm ter v kategoriji solo motorjev nad 250 ccm, dosegel najhitrejši krog steze 98,2 km na uro in postavil nov rekord steze. Poleg tega je Mrzel nastopil še v kategoriji prikolic do 1000 ccm in s sovozačem Cimpermanom zasedel četrto mesto. Junak nedeljske dirke je bil tudi Edi Berden, ki je v kategoriji prikolic do 1000 ccm s sovozačem Pojbičem v izredno hudi konkurenci zasedel prvo mesto in tako premagal glavna favorita Salobir-Lipovnik in Arčan-Berden II. Zmagovalni slovenski vozačevi Janka Štefeta v kategoriji motorjev do 50 ccm in Leona Pintarja v kategoriji do 125 ccm sta bili pričakovani. Nedeljske avto-dirke v Murski Soboti so odlično uspele, za

kar gre priznanje prireditelju, škoda le, da je bila dirka nekoliko okrnjena zaradi odsotnosti nekaterih ljubljanskih vozačev.

V kategoriji solo motorjev do 50 ccm, kjer je nastopilo 8 tekmovalcev in ki je bila poleg kategorije prikolic najbolj zastopana, je brez konkurence zmagal

Edi Berden iz Murske Sobotne, zmagovalac nedeljske dirke prikolicarjev

PRED PRAZNOVANJEM 90-LETNICE KONJSKEGA ŠPORTA V LJUTOMERU

Prijavljenih 59 kasačev in galoperjev

Konjeniški klub v Ljutomeru praznuje v nedeljo 15. avgusta 90-letnico obstoja kluba, ki je drugi najstarejši v Evropi. Praznovanje bo povezano z jugoslovanskim kasaškim derbijem, za katerega je že prijavljenih 9 konj in sicer 7 iz Srbije, 1 iz Hrvaške in 1 iz ljutomerske kasaške reje. Na sporedu je tudi prvenstvo Slovenije za 2-letne kasače, mednarodna heat vožnja s sodelovanjem avstrijskih vozačev, handicap vožnja, galopska preponska dirka ter dvoprežna vožnja. Pred pričetkom konjskih dirk pa bo na hipodromu prikaz razvoja konjskega športa, kjer bodo nastopili tudi z vozovi, ki so jih naši pred-

niki uporabljali pred leti. V nedeljo dopoldne bo slavnostna seja, na katero bodo povabili predstavniki oblasti in športnih organizacij, kar bo vsekakor tež pomembni proslavi dalo še bolj svečano obležje.

Kdo so favoriti na nedeljskih dirkah v Ljutomeru? V jugoslovanskem kasaškem derbiju majo največ možnosti za zmago tekmovalci iz Srbije, ki bodo nastopili s konji, ki so jih letos spomlad odpeljali iz Kobilarne Turnišče, ko se je ta razformirala. V dirki 2-letnih kasačev za prvenstvo Slovenije pa imajo največ možnosti za zmago domači konji. Prednost dajemo Distintu, last Marka Slaviča iz Grab, sicer pa tudi tokrat lahko pride do presečenj. Prav gotovo bo tudi velika borba v heat vožnji in hendicepu, kjer bosta med domačini nastopala Lundič in Lavinica in še nekateri drugi, ki bodo resni konkurenti ostalim kasačem, ki bodo prišli iz Avstrije oziroma našega juga. Težje je napovedati plasman dvopreg, kjer bo tekmovalo 9 odličnih parov.

Ljubiteljem konjskega športa se torej prihodnjo nedeljo obeta prijeten športni užitek.

Atleti Pomurja na 'Zorkovem memorialu'

V nedeljo so se atleti AK Pomurja udeležili tradicionalnega V. »Zorkovega memoriala«, ki je posvečen spominu na enega najboljših predvojnih atletov Maribora. Atleti Pomurja so na tekmovalju, kjer so nastopili tekmovalci iz šestih slovenskih lahkoatletskih klubov dosegli ugodne rezultate.

Moški:
Pavlič Bela 100 m tretje mesto čas 11,7 in šesto mesto v skoku v daljino.
Težak Janez 800 m peto mesto s časom 2:01,9.
Bačič Stefan 3000 m drugo mesto, čas 9:45,0.

Peršak Anton 3000 m, četrto mesto.
Kukanja Vladimir, sedmo mesto v metu kopja 46,68 m in v skoku v daljino sedmo mesto.

Zenske:
V teku na 100 m so predstavnice Pomurja zasedle 7. in 8. mesto (Kosi, Križan). V teku na 400 m pa Smodiševa in Križanova 5. in 8. mesto.

Nedeljo 15. avgusta bodo atleti in atletinje AK Pomurje nastopili na rep. prvenstvu za starejše mladince in mladinke, kjer upajo na dobro uvrstitev.

Mirko Seruga

90 LET

Človek, ki živi v razgibanem času stremeljen po sodobnem, pozablja današnje, zanika preteklo. Preizkusni kamen za to trditve bi lahko bil konjski šport v Ljutomeru, ki letos slavi vi-soko obletnico in ki je preživljal predvsem zadnja leta težke čase. So v zgodovini našega naroda manifestacije dolgotrajne, skrbne in žilave prizadevnosti, ki jih ni mogoče izbrisati in ki bogatijo našo sedanost ter zato upravičeno terjajo vso družbeno podporo in priznanje.

Ce bi ob 90-letnici našega konjskega športa naredili bilanco pa bi k nerazumevanju in k nekaterim nerazumnim dejanjem, ki so tej športni panogi samo škodovala, morali vendarle dodati nekoliko bolj razveseljivo ugotovitev: 90-letnica kaže, da je vsaj v domačih razmerah in možnostih skrb za konjski šport nekoliko bolj vzpodbudna. Če smo v današnji družbi za to, da človeku pripada poleg dela tudi odih, potem je tudi konjski šport ena izmed tistih športnih panog, ki nudijo razvedrilo in ki ni ne moremo odreči rekreativnosti, še manj pa trditve, da je lahko izključna pravica petičnikov. Je ne- ločljiva sestavina našega turizma in še v večji meri kmetijstva, kajti za vsem tem je naš človek s svojo 90-letno tradicijo. Pozitivne pridobitve tradicije pa moramo spoštovati, če hočemo, da bo naša družba bogata in naša.

Juš Makovec

PRIJATELJSKI NOGOMET

MTC : MURA 3:4

V nedeljo so nogometaši Mure gostovali v Čakovcu in se v prijateljski nogometni tekmi pomerili z moštvom MTC. Tekma se je končala z zasluženim zmago gostov z rezultatom 4:3. Za Muro sta bila uspešna Horvat 3 ter Tkalec.

BELTINCI : TURNISČE 5:0

V prijateljski nogometni tekmi so nogometaši Beltince v nedeljo premagali Turnišče z rezultatom 5:0. Za Beltince so bili uspešni Maučec 2 ter Barbarič, Tkalec in Maroš pa enega.

OBČINSKA NOGOMETNA LIGA LENDAVAL

Zanesljive zmage vodečih

V 9. kolu občinske nogometne lige Lendava so bili v glavnem doseženi pričakovani rezultati. Vodeče enajstorce Mladost, Graničar in Olimpija so zabeležile zanesljive zmage in se še bolj odmaknile od ostalih moštev. Mladost iz Centbe je visoko premagala Elmo iz Lendave in še naprej obdržala vodstvo. Graničar iz Benice je premagal Petišovce, Olimpija iz Dolge vasi pa Zvezdo iz Doline. Vse tri tekme so bile zaradi poplav odigrane v Centbi. Najzanimivejša je bila vsekakor tekma v Gaberju med domačo Muro in Dinamom iz Pine, ki se je končala neodločeno.

Po odigranem devetem kolu je položaj na čelu tabele še vedno zelo nejasen. V vodstvu se namreč nahajajo tri moštva Mladost, Graničar in Olimpija z enakimi možnostmi za najvišji naslov, medtem ko so ostala moštva že odpadla od borbe za prvo mesto. Moštva Mure, Dinama in Zvezde so se usidrala v sredini tabele, medtem ko sta moštvi Elme in Petišovce še vedno brez zmage.

Rezultati 9. kola:
Mura : Dinamo 2:2
Petišovci : Graničar 0:3
Zvezda : Olimpija 1:3
Elma : Mladost 0:6

90 let konjskega športa v Ljutomeru

Priredil FERI MAUČEC

Ljutomerska kasaška reja se je uspešneje razvijala šele z letom 1905, ko so se začeli pojavljati novi plemenjaki, ki so za seboj puščali rodove trajnejše vrednosti. Tako je na Murskem polju dolgo let plemenil Vaselin, oče Pavline, ki je dala vrsto dobrih in vztrajnih kasačev, med njimi celo prva dva zmagovalca jugoslovanskega kasaškega derbija. To sta Peter-Pilot, last Slavič Ludvika iz Grab, ki je zmagal na Cvenu in Pika, prav tako last Ludvika Slaviča iz Grab, ki je bila pozneje prodana na Madžarsko.

Z ustanovitvijo prve zadrge za rejo žrebet na Cvenu je bilo nabavljenih tudi več dobrih plemenskih čistokrvnih kasaških kobil, od katerih pa se je žal ohranil le zarod od kobile Let-mego, ki je dala ljutomerski kasaški reji znana imena, kot so: Nadel (1,50), Egga (1,36), Nacek (1,43), Nigra (1,47). Nadina (1,37) itd. Kobila Let-mego je bila izredno hitra in je na dirkah v Ljutomeru dosegla tudi dve prvi nagradi. Zadruga za rejo žrebet na Cvenu je prvotno dobila zemljišče v najem, pozneje pa je arondirano zemljišče, takojimenovani Hildenbradov travnik ob cesti Mota-Razkrižje odkupila (dokončno izplačala leta 1918), leta 1912 pa zgradila prostorne hleve v obliki črke U s stanovanjskimi prostori za oskrbnika. Tako so bili

Ob 50-letnici konjeniškega športa v Ljutomeru so znani rejci in vozači takratnega Kolo jahačev in vozačev v Ljutomeru tekmovali s konji v hitrostni dirki in uporabnostni preizkušnji konj. Slika prikazuje požrtvovalne konjereje z napisanimi tablam, na katerih so podatki o njihovih najboljših konjih, ki so takrat nastopali tudi izven naših meja. Takrat še niso imeli športnih dresov ampak so nastopali v navadnih nošah.

dani vsi pogoji za sistematsko rejo toplokrvnih žrebet na Murskem polju.

Leta 1913 je na desnem bregu Mure pričel plemeniti Feniks,

državni prvak Janko Štefe iz Kamnika. Huda borba za drugo mesto pa je bila med Seljakom iz Domžal in Bernetičem iz Koper, vendar je bil Seljak v finišu uspešnejši in zasedel drugo mesto. Zaradi premajhnega števila vozačev sta bili združeni kategoriji solo motorjev do 125 in do 175 ccm. Leon Pintar iz Kranja, ki je nastopil na znani japonski Hondi tudi tokrat ni imel resnega tekmeča in je zmagal z veliko prednostjo, saj je zadnjega tekmovalca celo prešel za cel krog. Preseneča pa drugo mesto Bernetiča, čeprav je nastopil na motorju do 50 ccm. Domačin Hegediš je odstopil.

Zelo razburljiva je bila vožnja solo motorjev do 250 ccm, kjer sta bila favorita Mrzel iz Murske Sobotne in Lipovnik iz Maribora. Mrzel je že v prvem krogu prevzel vodstvo ter ga obdržal do konca, čeprav mu je nekaj krogov tesno sledil Lipovnik, ki pa je naposled zaostal in Mrzel je zanesljivo zmagal.

Kategorija motorjev nad 250 ccm je bila zaradi odsotnosti nekaterih ljubljanskih vozačev oslabiljena in tako so se na startu pojavili le štirje tekmovalci, med njimi dva Sobočana — Mrzel in Barbarič. Toda Mrzel tokrat ni imel resnega konkurenta in je brez večjega naprežanja zmagal, Barbarič pa je zasedel tretje mesto.

Najrazburljivjša je bila vsekakor vožnja prikolicarjev, kjer je bilo več favoritov. Za posebno presenečenje je poskrbel domačin Edi Berden, ki je s sovozačem Pojbičem zasedel prvo mesto ter tako iznenadil favorita Salobir-Lipovnik in Arčan-Berden ml. V tej kategoriji so bili zastopani predvsem domačini. Poleg že omenjena Berden-Pojbič so nastopili še Mrzel-Cimperman, ki sta zasedla četrto mesto, Černjavič-Sadi, ki sta zasedla peto mesto ter Jelen-Müller, ki sta zasedla šesto mesto.

Najmanj zanimiva je bila vožnja avtomobilistov, kjer so manjkali, kot smo že omenili, najboljši slovenski vozači. Najboljši med njimi je bil Malešič iz Kamnika, ki je zanesljivo zmagal.

REZULTATI:

— do 50 ccm (6 krogov):

1. Janko Štefe (Kamnik) — Tomos D-5, povpr. hitr. 82,4 km na uro.

2. Peter Seljak (Domžale) — Tomos D-5, povpr. hitr. 81,0 km na uro.

3. Adrijan Bernetič (Koper) — Tomos D-7, povpr. hitr. 81,0 km na uro.

— do 125 ccm (8 krogov):

1. Leon Pintar (Kranj) — Honda GR-83, povpr. hitr. 91,0 km na uro.

2. Adrijan Bernetič (Koper) — Tomos D-7, povpr. hitr. 80,3 km na uro.

3. Anton Mladovan (N. Gorica) — Mondal, povpr. hitr. 78,0 km na uro.

— do 175 ccm (8 krogov):

1. Janko Draksler (Trbovlje) — Mi-val, povpr. hitr. 79,6 km na uro.

2. Franc Kumše (Sežana) — Parilla, povpr. hitr. 74,9 km na uro.

3. Alojz Arčan (Celje) — Moto — Mondal, povpr. hitr. 78,0 km na uro.

— do 250 ccm (10 krogov):

1. Aleš Mrzel (M. Sobota) — Aermacchi, povpr. hitr. 95,5 km na uro.

2. Ivo Lipovnik (Maribor) — Aermacchi, povpr. hitr. 92,8 km na uro.

3. Bogomir Prstec (Maribor) — Aermacchi, povpr. hitr. 90,4 km na uro.

— nad 250 ccm (10 krogov):

1. Aleš Mrzel (Mur. Sobota) — Aermacchi, povpr. hitr. 90,6 km na uro.

2. Janez Hojan (Ljubno) — Aermacchi.

3. Stefan Barbarič, (M. Sobota) — Jawa.

— prikolic do 1000 ccm (8 krogov):

1. Berden-Pojbič (M. Sobota) — BMW, povpr. hitr. 86,4 km na uro.

2. Salobir-Lipovnik (Celje- Maribor) — BMW.

3. Arčan-Berden ml. (Celje- M. Sobota) — BMW.

4. Mrzel-Cimperman (M. Sobota-Ljubljana) — BMW.

5. Černjavič-Sadi (M. Sobota) — BMW.

6. Jelen-Müller (Križevci) — BMW.

— avtomobilisti: do 850 cmm (8 krogov):

1. Jože Malešič (Kamnik) — Fiat-Abar, povpr. hitr. 79,9 km na uro.

2. Jože Jenič (Ljubljana) — Zastava.

3. Rajko Krašnar (Koper) — Zastava.

F. Maučec

R T V Ljubljana

NEDELJA, 15. AVGUSTA

8.05 Mladinska radijska igra — Josip Kriškovič: Bela lilija; 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 10.00 Se pomnite tovariši... Ivanka Podobnik: V tekmi s smrtjo; 10.20 Radovan Gobec: Svoboda; zemlja; 10.38-11.45 Lahka glasba; 11.45 Nedeljska reportaža; 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo II.; 13.30 Za našo vas; 13.45 Pred domačo hišo; 14.00 Skladbe v pisani vrsti; 15.05 Vedri zvoki; 15.30 Humoreska tega tedna — Frane Adum: Megla — import; 16.00—19.00 Nedeljsko športno popoldne; 19.00 Mojskrske partiture Jan Sibelius: Simfonia št. 2; 21.10 Melodije raznih narodov, 9. v D-duru; 21.00 Športna poročila; oddaja Čehoslovaška.

PONEDELJEK, 16. AVGUSTA

11.15 Nimaš prednosti; 12.05 Slavna violinista; 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Milan Erjavec: Ocena razstave plemenske živine v Križevcih; 12.40 Slovenske narodne pesmi; 14.05 S poti po Poljski; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Koncert ob 17.05; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu; 18.15 Plesna glasba; 18.45 Novo v znanosti; 20.00 Izbrali smo za vas; 21.05—23.00 Z letošnjega festivala v Dubrovniku;

TOREK, 17. AVGUSTA

11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Primož Ramovž: Divertimento za godalni orkester; 12.30 Kmetijski nasveti — Franc Sitar: Program sadjarstva pri poslovnem združenju kmetijskih organizacij na Štajerskem; 12.40 Cez hrib in dol; 14.05 V delavnici skladašatelja Mauricea Ravela; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 V torek nasvidenje; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Koncert ob 17.05; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu; 18.15 Slovenski vokalni solisti, ansambli in orkestri zabavne glasbe; 18.45 Na mednarodnih križpotjih; 20.20 Radijska igra Zoran Bogovec: Limuzina ministra Sofronija; 21.01 Sereznadi večer.

SREDA, 18. AVGUSTA

11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Zbor Roger Wagner na opernih deskah; 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Jože Maček: Glavne določbe novega zakona o varstvu rastlin; 12.40 Nastopajo ansambli in solisti; 14.05 Iz koncertov in simfonij; 15.30 Poje Akademski zbor iz Gdanske; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Koncert ob 17.05; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu; 18.15 Iz fonoteke Radia Koper; 18.40 Naš razgovor; 20.00 Giacomo Puccini: Tosca, opera v treh dejanjih; 22.10 Od popevke do popevke.

ČETRTEK, 19. AVGUSTA

11.15 Nimaš prednosti! 12.05 J. Haydn: Simfonia št. 7 v C-duru; 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Mirko Peternel: Kako kaže trgovina s klavno živino in mesom; 12.40 Cez zelene trate; 14.05 Kratke koncertne skladbe; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Koncert ob 17.05 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu; 18.15 Turistična oddaja; 20.00 Četrto večer domačih pesmi in napevov; 21.00 Lirika skozi čas — Goethejeva lirika; 21.40 Glasbeni nokturmo.

PETEK, 20. AVGUSTA

11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Slovenski samospevi; 12.30 Kmetijski nasveti — Tone Gorše: Kako je s preskrbo z namiznim grozdem; 12.40 Skozi vas; 14.05 »Planšarska svatba«; 15.30 Partizanske pesmi jugoslovanskih narodov; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Koncert po željah poslušalcev; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu; 18.15 Revija slovenskih vokalnih solistov, ansamblov in orkestror zabavne glasbe; 18.45 Kulturni glasbo; 20.00 Lahka glasba; 20.30 Minicorpus; 21.00 Petnajst minut z ansamblom Weekend; 21.15 Oddaja o morju in pomorsčakih.

SOBOTA, 21. AVGUSTA

11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Sopranistka Leontyne Price v dveh Verdijevih operah; 12.30 Kmetijski nasveti — Vet. Miha Ledinek: Organizacija selekcije živine pri rejcih kooperantih v ptujem okolišju; 12.40 Prek sončnih dob rav; 14.05 Drobne skladbe za soliste; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Gremo v kino; 17.35 Iz baleta Ohridska legenda Stevana Gristića; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu; 18.15 Melodije tega tedna; 18.45 S knjižnega trga; 20.00—22.00 V soboto zvečer s plesom.

eden najboljših kasaških žrebecv pred prvo svetovno vojno in je zapustil trajne sledove in dokaj izboljšal murskopolsko kasaško rejo, ki je postala močnejša, višja in hitrejša. Potomci Feniksa, ki je plemenil na Murskem polju vse do leta 1918, so na jugoslovanskih dirkališčih dosegli lepe uspehe: Mesud (1,27), Egga (1,36), Pina (1,37), Nigra (1,47), Denko (1,49). V tem času so v Ljutomeru plemenili tudi sorodniki Feniksa, kot: Otello, Bluf, Gladiator, Danko, Sokol, Posilni, Juriš, Makfilko, Vardar, Uskok, Baka itd.

V času avstro-ogrsko monarhije so ljutomerski konji veliki nastopali tudi na tekmovanjih v Gradcu in na Dunaju ter dosegli lepe uspehe. Na eni izmed dirk je zmagala z odličnim časom kobila Minka (1,39), last Petovarja iz Buncan in nekaj let pozneje se je po njej imenovala dirka — »Minka zmagovalka« (Minka preiss). V tem času zasedimo na Dunaju tudi lepoto tekmovalno konkurenco, kjer je prav gotovo v zelo hudi konkurenci dobila prvo nagrado kobila Lepa, last Stuheca iz Stare-nove vasi. Stuhec je kupil to kobilo od neznanega domačega rejca, vendar ni imel dovolj denarja, da bi jo v celoti izplačal. Ko pa jo je videl že znani Alfred Rosmanitta, ki je bil odličien poznavalec konj, je odločil, da mora kobila na lepoto tekmovalno konkurenco na Dunaj, kmetu Stuhecu pa obljubil povrnitev vseh stroškov, če kobila ne bo prišla do nagrade. Toda na veliko presenečenje je kobila Lepa prejela prvo nagrado, ki je znašala toliko, da je kmet Stuhec lahko kobilo v celoti izplačal, povrnil vse stroške Rosmanittu, ostalo pa mu je še toliko, da so se kmetje iz Ljutomeru, ki so se udeležili lepote razstave, lahko še teden dni s taksijem vozili po Dunaju.

Srečanje z domovino v Gradcu

V soboto, 21. avgusta 1965 bo Podružnica Izseljenske matice iz Murske Soboti priredila v Gradcu, metropoli Štajerske v sosednji Avstriji, kulturno prireditev »Srečanje z domovino«. Prireditev je namenjena za naše delavce, ki delajo začasno v Avstriji. V kulturnem programu bo nastopila folklorna skupina iz Črensovec z 2 interpretatorjema prekmurskih narodnih pesmi, predvajali pa bodo tudi film »Srečanje s Pomurjem«.

Ta kulturna prireditev je vzbudila veliko zanimanje tudi pri avstrijskih sindikatih, ki bodo brezplačno dali na razpolago dvorano, medtem ko so gradbena podjetja, kjer so zaposleni naši delavci, obljubila tudi gmotno pomoč za organizacijo prireditve.

-sk

Drugi sprejem za izseljence

Podružnica Izseljenske matice v Murski Soboti bo priredila v soboto, 14. avgusta 1965 že drugi sprejem za naše izseljence.

Srečanje bo v klubu DPD »Svoboda« v soboškem gradu. Priredili bodo kulturni program. Pričakujejo, da se bo drugega izseljiškega srečanja udeležilo okrog 150 naših rojakov iz tujine.

ZAHVALE

Zaradi nezadostno regulirane reke Mure in njenih pritokov so nam letošnje poplave naredile ogromno škodo. Računamo, da znaša škoda od poplav na našem območju cca 250 do 300 milijonov dinarjev, saj smo imeli v celoti poplavljen površine na EE Lendava in EE Petanjci ter v glavnem vse površine na EE Benica. Delno smo imeli poplavljen površine na EE Motvarjevi, Tešanovci, Zitkovci, Lemerje in Murska Soba. V tork, 3. t. m. smo morali prepeljati 1500 svinj iz petih svinjakov na farmi Nemščak, v katera je vdrla voda, na farmo Jezera. Istega dne je bilo popolnoma pod meter visoko vodo dvorišče na EE Lendava, medtem ko smo bili zaradi poplave odrezani od EE Petanjci. Zvečer tega dne smo rešili 40 vagonov koruze v Bakovcih, medtem ko smo 14 vagonov koruze v Lendavi premestili v skladišče pri gradu.

Računali smo, da je glavno za nami, Toda naslednji dan v sredo zjutraj smo zvedeli, da je Mura ob pol štiri zjutraj predrila nasip pri Petišovcih in v četrt ure zalila vso gospodarsko dvorišče in tri hleve v Benici, v katerih smo imeli 557 glav pitane goveje živine. Kljub temu, da nismo imeli v začetku na razpolago dovolj prevoznih sredstev, nam je uspelo v Benici rešiti razen enega komada vso živino. Največ zaslug pri reševanju živine gre poštvalnim vojakom omejene črte Lendava na čelu s kapetanom tov. Sašiem Božom in področnim gasilem, ki so razen članov kolektiva EE Benica in Lendava vztrajali cel dan do pasu v mizli in blatni vodi. Veliko poštvalnost so pokazali tudi traktoristi, ki imajo traktorje Zetorje in Fergusone, ki so prihiteli iz ostalih EE in sosednjih KZ, saj so v globoki vodi hrabro in spretno s traktorji vozili živino. Zahvala gre vsem ostalim soferjem kamionov in njihovim podjetjem, ki so prav tako pripomogli, da smo rešili razen enega komada vso živino.

Prav posebno se še zahvaljujemo občinskemu Stabu Lendava za njegovo hitro in nesebično pomoč na čelu s sekretarjem ZK tov. Lugaričem ter predsednikom skupščine tov. Kolaričem, ki so prav tako ves dan vztrajali pri reševanju živine. Dobro se zavedamo, da brez njihove pomoči ne bi uspeli rešiti živine. Zahvaljujemo se tudi vsem ostalim, ki so kakorkoli pomagali pri reševanju živine iz Benice.

Obrat za kmetijstvo Rakičan

MALE REKLAME

NOVA ZIDARSKA OBRT v Bakovcih

Cenjeno prebivalstvo Pomurja obveščam, da sem odprl zidarsko obrt s 1. avgustom 1965. Za usluge in strokovno izvedbo se toplo priporoča

ALOJZ LUKAČ, Zidarstvo in fasadstvo, Bakovci 110, p. M. Soboti. O-526

KLJUČI od osebnega avtomobila »SIMCA sport ARONDE«, izpuhjeni od dne 7. avg. 1965 od samopostrežne trgovine do »Opremovalne« (možno še v obema trgovinama). Prosim pošte-nega najditelja, da jih vrne proti lepi nagradi na upravo »Pomurskega vestnika«. M-x

motorjev perkins

zamenjava

zastava

agroservis m. sobota

Potrebujejo

ŽELEZNIŠKO TRANSPORTNO PODJETJE MARIBOR razglašja prosta delovna mesta

40 prometno-transportnih delavcev

v prometni sekciji Celje (vključno PS Šoštanj)

40 prometno-transportnih delavcev

v prometni sekciji Maribor (vključno PS Dravograd, Pragersko in Murska Soba)

Pogoji:

1. Končana osnovna šola in zdravstvena sposobnost za opravljanje prometne službe.
2. Odsluženi vojaški rok
3. Starost do 28 let.

Izjemoma bodo zaposlili tudi one, ki imajo 6 ali 7 razredov osnovne šole in so pripravljeni, da s pomočjo podjetja končajo osnovno šolo (šolanje organizira podjetje in tudi plača stroške).

Sprejeti tovariši se bodo usposabljali po predhodnem delu v skladišču na strokovnem tečaju za prometno-transportnega delavca.

Za časa pridobivanja manjkajoče šolske izobrazbe in strokovnega usposabljanja bodo oproščeni drugega dela.

Prijave pošljite najpozneje do 15. avgusta 1965 kadrovsko-socialnemu sektorju uprave ŽTP Maribor, Kopitarjeva 2.

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 13. avgusta — Lijana Soboti, 14. avgusta — Demetri Nedelja, 15. avgusta — Marija Ponedeljek, 16. avgusta — Rok Torek, 17. avgusta — Radivoj Sreda, 18. avgusta — Helena Cetret, 19. avgusta — Ljudevit

DEZURNA SLUŽBA

ZDRAVSTVENEGA DOMA MURSKA SOBOTA
13. avgusta — dr. Miklič
14. avgusta — dr. Gregorčeva
15. avgusta — dr. Gregorčeva
16. avgusta — dr. Zupančevac
17. avgusta — dr. Rousova
18. avgusta — dr. Miklič
19. avgusta — dr. Gregorčeva

KINO

MURSKA SOBOTA — 13. in 15. avgusta italijansko-francoski barvni kinemaskopski film: »Z ognjem in mečem«. 16. in 17. avgusta zahodno-nemški barvni film: »Ešnapurski tiger«. 18. in 19. avgusta zahodno-nemški barvni film: »Indijski nagrobni spomeniki«.

MAČKOVCI — 15. avgusta barvni kinemaskopski film: »Samson proti silnežu«.

GORNJA RADGONA — 14. in 15. avgusta sovjetski barvni film: »Poema o morju«. 17. avgusta izredna predstava jugoslovan. vojne filma: »Nikolajev Bursac«. 18. avgusta angleški film: »Nenapovedani sestaneži«.

VELIKA POLANA — 14. in 15. avgusta nemški zabavni film: »Zaljubljeni detektivi«. APACE — 14. in 15. avgusta angleški barvni film: »Safir«. 18. avgusta italijanski film: »Krosnjari«.

SALOVCI — 14. in 15. avgusta španski barvni film: »Prodajalka vijolice«.

ČRENŠOVCI — 14. in 15. avgusta ameriški barvni kinemaskopski film: »Mlada kraljica«.

BELTINCI — 14. in 15. avgusta ameriški barvni kinemaskopski film: »Salamon in Sabab«.

LUJUTOMER — 14. in 15. avgusta italijansko-francoski kinemaskopski vojni film: »Mongoli«. 18. in 19. avgusta jugoslovanski vojni film: »Človek in zver«.

UGODNE ZAPOSLOTITVE

Sprejemamo več kvalificiranih in priučenih soboslikarjev in pleskarjev. Plača po dogovoru. Nastop službe možen takoj. Stan-ko Klančar, soboslikar in pleskar, Moravci 59, p. Martjanci.

M-522
GOSPODINJSKO pomočnico sprejemam s 1. septembrom 1965. Lahko je tudi starejša oseba. Naslov v upravi lista. M-523

V NAJEM

GARAŽO oddam v najem. Grajska 10, Murska Soba. M-521

NAKUPI

DESKE, jelke ali borove, 1 kub meter, za pod, kupim. Stefan Sarec, Gederovci 32, p. Tišina. M-524

SOBE

SOBO, opremljeno, oddam. Vprašati: Kocijeva 12, M. Soboti. M-525

ŽELJE BRALCEV

IZSELJENEC iz AVSTRALIJE, 24-letni fant, z večjim prihrankom in dobrim zasluzkom, srednje visok, blond in mirne narave želi spoznati sebi enako dekle iz Pomurja zaradi zanesljive žentive. V poštev pride dekle nizke ali srednje postave, prikupega in mirnega značaja. Ločenje so izključene. V Avstraliji ji ne bo potrebno delati v tovarni, marveč bo lahko samo gospodinjala. Resne ponudbe poslati upravi lista v zapečateni kuverti s sliko (slika naj bo cela!) pod šifro »Poznejša vrnitev v Jugoslavijo«. M-000

PRODAMO

OBRTNO KOMUNALNO PODJETJE V LENDAVI razpisuje javno licitacijo za prodajo

— ŠIVALNIH KROJAŠKIH STROJEV

— STROJA ZA RAVNANJE Z ELEKTROMOTORJEM

Licitacija bo za prodajo šivalnih strojev v obratu Krojaštvo v Veliki Polani v nedeljo, 15. avgusta 1965 za družbeni sektor ob 8. uri, po 9. uri pa tudi za zasebni sektor.

Licitacija za prodajo stroja za ravnanje z elektromotorjem bo v Lesno-predelovalnem obratu v Lendavi, Kolodvorska ulica 26 v ponedeljek, 16. avgusta 1965 ob 8. uri za družbeni sektor, po 9. uri pa tudi za zasebni sektor.

Na podlagi 13. točke 9. člena Zakona o organih upravljanja v šolah in drugih vzgojnih in izobraževalnih zavodih (Ur. list SRS, št. 7-40/64) in 155. člena Statuta Osnovne šole Gor. Petrovci izdaja Delovna skupnost Osnovne šole G. Petrovci

Odločbo

o naknadnem razpisu prostih delovnih mest za učno-vzgojno osebje na Osnovni šoli Gornji Petrovci:

1. CENTRALNA ŠOLA GORNJI PETROVCI

1 učitelj za biologijo — kemijo, PRU ali U, ki študira ustrezno skupino; samska soba.

1 učitelj za tuji jezik nemščina— slovenščina, PRU ali U, ki študira ustrezno skupino; samska soba.

2. ZA OBMOČNE ODDELKE V MARTINJU

3 učitelje U, z diplomskim izpitom; samska soba.

1 učitelja za matematiko — fiziko, PRU ali Z daljšo prakso.

3. ZA OBMOČNE ODDELKE V ŽENAVLJAH

2 učitelja za razredni pouk U; družinsko stanovanje in samska soba.

Kandidati za razpisna delovna mesta naj vložijo prijave kolkovane s 50 din državne takse, na Osnovni šoli G. Petrovci v roku, ki je določen s Pravilnikom o razpisu prostih delovnih mest učnega in vzgojnega osebja.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega brata, zadetega od srčne kapi

ŠTEFANA NEMEŠA KROJASKEGA MOJSTRA IZ LENDAVE

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam izrekli sožalje, mu darovali vence in cvetje, ga spremljali na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala dr. Vladimirju Perkiču za vso poštvalnost in lajšanje bolečin ob njegovih zadnjih življenjskih trenutkih.

M. Soboti, Lendava 4. avgusta 1965.

Zalujoči bratje Janez, Jože, Franc, Vince, Ludvik in sestra Ana z družinami.

MILAN FILIPČIČ:

REICHSTAG V PLAMENIH

Toda nasilje je našlo tudi svoje oboževalce — predvsem mladino. To je bil neke vrste prekucuški razvoj, ki nustavljivo vodi naprej k popolni spremembi idealizem. V oddelke SA so se vključevali vedno novi deset tisoči, ki so hoteli zavreči stari način življenja. Mladina si je želela dramatičnih zapletov in akcije, ki jo je Hitlerjev prihod na oblast napovedoval. Nacistična propaganda je prepričala večino nemškega ljudstva, da prihaja novo obdobje. Kazalo je, da je leto 1933 sprostilo pritrjeno silo nemškega ljudstva, ki mu niso dali pozabiti »sramotnega« miru v Versaillu. Porajalo se je upanje in vedno močnejša zahteva, da se Nemčija vrne v skupino vesele.

Ko je Hitler zavzel oblast, je bilo v Nemčiji šest milijonov brezposelnih. To je bila močna armada zre-voltiranih bednikov, ki so bili pripravljeni iti za vsakim, ki bi jim obljubil vsakdanji kruh. V prvem letu svojega vladanja je Hitler sam podžigal svoje ljudi k akciji. Sredi junija 1933 je govoril na sestanku nacističnih voditeljev v Berlinu:

»Zakon nacionalsocialistične revolucije se še ni iztekel. Njegova dinamična sila usmerja danes razvoj v Nemčiji, življenja Nemcev...«

V Kielu je 7. maja 1933 govoril oddelkom SA v istem jeziku:

»Doslej ste bili garda ljudske revolucije. Vi ste privedli to revolucijo zmage; za vedno bo združena z vašimi imeni. Vi morate biti jamstvo za konec te revolucije, a končana bo le, če se bo nemško ljudstvo vzgajilo v vaši šoli.«

Vse je kazalo, da bo ta skrajnost trajala vse dotlej, dokler ne bodo nacisti očistili sleherne ustanove, podjetja, delavnice in urade ter vzpostavili nacistično kontrolo.

Člani oddelkov SA so bili zadovoljni: čakali so jih položaji in blaginja. V svojih preprostih glavah so mislili le na to, kako bodo sebi prigrabili to, kar so doslej pogrešali. Goebbels je napadal velike kapitaliste in »reakcijo«. Politično ozračje je bilo naelektrizirano.

Vse kaže, da je Hitler podpiral revolucionarni val, ki je zajel nezadovoljneže, in ga izkoriščal za svoje smotre. Toda Hitler ni nikoli želel socialistične države. Že sredi leta 1933 je odločil, da ne bo dovolil, da bi »nacistična revolucija« omajala gospodarstvo in ga onesposobila. Želel si je sodelovanja s težko industrijo in trgovino, da bi prebredel gospodarsko krizo in da bi ublažil brezposelnost, ki je razjedala Nemčijo. Zato je 6. julija govoril svojim reichstaathlaterejm (državnim guvernerjem):

»Revolucija ni permatentno stanje stvari in ne smemo dovoliti, da pride v ta položaj. Umirjen tok revolucije moramo speljati v varne kanale evolucije...«

Zgodovina nas ne bo cenila po tem, ali smo odpustili in zaprli večje število gospodarstvenikov, temveč po tem, ali smo uspeli priskrbeti delo... Ideja programa nam ne nalaga, da delamo kot norci in da vse prekopicemo na glavo, temveč da izvedemo naše zamisli pametno in oprezno.«

Že naslednji teden je v Berlinu govoril zbranim gauleiterjem:

»Politično oblast smo dobili hitro, z enim samim zamahom; v območju gospodarstva morajo naše stališče odrediti druga načela. Tu moramo napredovati korak za korakom, brez vsakršnih naglih prekinitev dosedanjih pogojev, kar bi lahko privedlo v nevarnost temelje lastnega življenja...«

Hitler je pričel vključevati v svojo gospodarsko organizacijo stare izkušene strokovnjake in tudi kapitaliste. Krupp von Bohlen je ostal še naprej predsednik zveznega združenja nemške industrije. Thyssen je postal predsednik dveh močnih porenskih gospodarskih organizacij.

V nacistični stranki niso smeli govoriti o tem. Hitlerjev namestnik Hess je prepovedal takšne razgovore in grozil z disciplinskimi kaznimi.

Julij 1933. Gospodarska kriza je bila na vrhuncu. Stari predsednik Hindenburg je poklical v Neudeck Hitlerja in ga opozoril na nered, ki so jih povzročili nacistični »nemški kristjani« v protestantskih cerkvah. Hitler se je vrnil v Berlin in prisilil cerkvene voditelje v sporazum.

Hitler je sicer še govoril in kričal o revoluciji, vendar vsa njegova dejanja pričajo, da prehaja k novi politiki. V prvi vrsti je želel utrditi svoj lastni položaj. Zato se mu je upiralo igrakkanje z revolucijo in eksperimentiranjem. Naj je še toliko dokazoval, vendar mu ni uspelo prepričati vse svoje bližnje sodelavce v nujnost zmernejše politike. Tej politiki so se uprli predvsem voditelji oddelkov SA in drugi, ki so zagovarjali radikalnejše mere in so v nacističnem pokretu videli orožje proti kapitalu ter zahtevali, da se revolucija ne sme zaustaviti na pol poti.

Voditelj SA oddelkov je bil Ernest Röhm — načelnik štaba. Lahko je govoril v imenu sto tisoč ogorčenih članov SA, ki so se čutili prikrajšani in niso želeli konca revolucije vse dotlej, dokler ne bodo tudi sami preskrbljeni z delom in položaji. To odpor je povečal še Göring, ki je v začetku avgusta 1933 razpustil pomožno policijo SA, češ da ni več potrebna. Ta ukrep je bil že znamenje nove Hitlerjeve politike. Ernest Röhm je kaj hitro odgovoril. Že 6. avgusta je na velikem zborovanju v »Tempelhofeldu«, kjer se je zbralo 80.000 članov SA, dejal:

»Vsakdo, ki misli, da so naloge SA uresničene, se bo moral pomiriti z mislijo, da smo mi tu, da nameravamo tu tudi ostati in naj se zgodi karkoli.«

V Nemčiji je pripravljanje v novo obdobje. Krožijo glasovi o potrebi druge revolucije. To vprašanje postane glavno vprašanje nemške politike v zadnjih mesecih leta 1933 pa tja do polovice 1934. leta

Zahteva po drugi revoluciji postaja vedno glasnejša in preteča. Röhm, Goebbels in drugi voditelji SA se vržeje v kampanjo proti »reakciji«. Beseda »reakcija« je imela silno širok obseg. Vključevala je sleherni sloj in slehernika, ki so ga skoraj nacisti sovražili: kapitaliste, junkerje, konservativne politike, višji armadni oficirski zbor, ugledne meščane, bogataše in vse tja do uradnikov v civilnih službah. Oddelki SA so se otopo ozirali nazaj v pretekla leta, ko se jim je zdelo, da korakajo v »obljubljeno deželo«, kjer bo dovolj plena, kjer jih že čaka dobra služba in privilegiji. Sanje so se jim umaknile, Hitler jih je pozabil. Ostali so na ulici praznih rok. V svojem žargonu so SA-jevci govorili, da je »potrebno očistiti svinjak in pognati požrešne svinje proč od korit«.

To je bilo stališče navadnih članov SA. Voditelji SA pa so se v tem času spoprijeli z armado. Šlo je za vprašanje, za katero sta se dajala Hitler in Röhm že dalj časa. Röhm je zahteval, naj se oddelki SA spremenijo v redno vojsko in naj vojsko reorganizirajo tako, da poženejo stare poklicne generale. Hitler ni bil tega mnenja. Predobro se je spominjal 1932. leta, ko ga je takšna politika privedla v konflikt z armado in je tedaj pogorel. Trdno je sklenil, da podobne napake ne bo ponovil. Cenil je nevtralnost armade, ki je dopustila, da je postal kancler. Sedaj mu je bila armada naklonjena in zadovoljna, ker je z odločno roko odstranil nevarnost državljanske vojne. Armada je bila zadovoljna, ker ji je Hitler venomer zagotavljal neodvisni položaj v državi in ji priznaval njeno tradicionalno prvenstvo...

Nekoč je bila navada med kmečkimi pridelovalci, da so si ogledali v nedeljo ali ob drugih praznikih popoldne polje, travnike, nasade itd. Ob takšnem obhodu, so se srečali prijatelji, znanci, se medseboj pogovorili o stanju posevkov, ter primerjali slabše in boljše. Ugotavljali so vzroke, zakaj so eni posevki boljši kot drugi. Kje so napake? V pripravi zemlje, gnojenju, semenu, sorti itd.

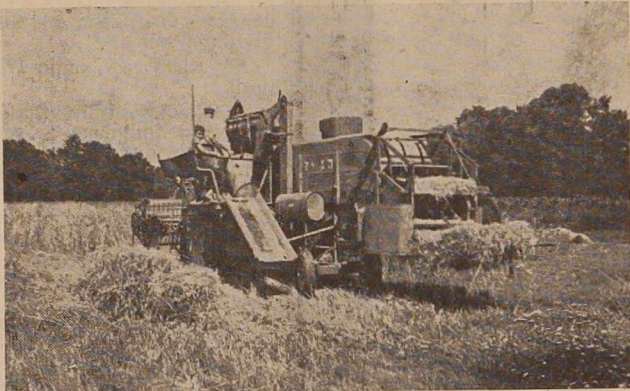
Takšni obhodi polja in okoliša so bili že nekdanje zelo zanimivi in koristni. Žal, da so jih dandanes precej opustili, čeprav bi bili sedaj bolj potrebni in koristni, ker je videti na polju neprimerno več raznolikosti kot nekdanj, kar je v zvezi z naglim razvojem in napredkom poljedelskega pridelovanja.

Marsikateri čitalec se bo nasmehnil ob trditvi, da je poljedelsko pridelovanje napredovalo, to je, da pridelamo na polju več kot nekdanj, ko pa uvažamo na pr. pšenico, ker je doma ne pridelamo za potrebo potrošnje! Na to kratek odgovor: pridelek pšenice se je v zadnjih desetih letih zvišal za 100 odst. Od 10–11 metrskih stotov pridelka zrna na en hektar, smo prišli na 20–22 metrskih stotov po hektarju. Zakaj pa je potem takem potrebno uvažati pšenico? Zelo enostavno! Potrošnja se je v večji meri povečala kot pa pridelek. Da je to resnica, pomislimo malo nazaj za 40–50 let. Takrat je bil beli kruh le za velike praznike in posebne prilike — krst, svatba — pa tudi takrat le v omejeni količini. Zato smo ga pa znali spoštovati, ne pa kot danes, ko vidite kruh razmetani vsepovsod po cestah, košarah za odpadke itd. Starejši ljudje, ki so bili vajeni na skromnost in so znali ceniti kruh, kot vsakdanjo osnovno hrano, se zgražajo in jih boli, ko vidijo to potratnost. Razen povečane proizvodnje moke itd je bilo mnogo pšenice pokrmiljene domačim živalim, ker je bila mnogokrat cena krmil, na primer otrobom, višja kot pšenici.

To so dejstva! Zato je naloga in dolžnost vsakega pridelovalca bodisi individualnega ali pa družbenega posestva — da poveča pridelek pšenice po hektarju. Pred kratkim sem gledal in poslušal po televiziji predavanje nekega beograjskega strokovnjaka, ki je navedel glede pridelovanja pšenice naslednje: družbena posestva imajo v državi 32 metrskih stotov povprečnega pridelka na hektarju, individualni pridelovalci pa 18 metrskih stotov. Če bi individualni pridelovalci povečali pridelek na 24 metrskih stotov po hektarju, bi imeli dovolj pšenice za kritje

naših potreb in bi odpadel uvoz. Povečanje hektarskega pridelka za 6 metrskih stotov ni nemogoče, lahko bi rekli celo, da ni posebno težavno pri današnjem strokovnem znanju in razpoložljivem reprodukcijskem materialu. Izmed mnogih činiteljev pridelovanja, je zelo važno izbrati tudi za naše prilike primerno sorto pšenice. Temu bi naj služili zgoraj navedeni obhodi polja, pregledi posameznih sort in primerjava njihove vrednosti.

Na našem polju je videti mnogo sort. Razne sorte se pomešajo predvsem pri mlačvi. Ko kritično ocenjujemo razne posevke, individualnih

pridelovalcev, vidimo zelo slabe, ki dajejo 8–12 metrskih stotov pridelka in zelo lepe, ki dajejo 35–40 metrskih stotov pridelka. Ta ugotovitev nas prepriča, da bi bilo možno doseči 24 metrskih stotov povprečnega pridelka po hektarju.

Žal pa vidimo, na našem polju še mnogo manjvrednih sort, ki so izrojene in dajo male pridelke, čeprav obstajajo odloki o rajonizaciji sort in obvezni štiriletni zamenjavi semen. Ne glede na te predpise, bi pridelovalci morali izbrati na podlagi primerjave na polju sorto, ki pri nas najbolj uspeva, daje najvišje pridelke. Jasno je, da se moramo poslužiti večletnih rezultatov, ker enoletni rezultati nam ne dajo zanesljive vrednosti sorte.

Na osnovi večletnih opazovanj in uspehov pri nas, bi lahko napravili sledeči vrstni red pšeničnih sort:

1. Italijanski sorti Leonardo in San Pastore dajeta že več kot 10 let najzanesljivejši in najvišje pridelke. To se posebno dobro vidi letos. Čeprav je bilo zelo neugodno vreme v času setve, in so pšenice sejali mnogokrat v slabo pripravljeno, mokro zemljo in časovno pozno. Vremenske prilike so bile neugodne tudi spomladi, lahko bi rekli do žetve. Kljub temu pa so nam dale zadovolj

ljiv, celo odličen pridelek tudi nad 40 metrskih stotov po hektarju. Razumljivo je, da ta uspeh ne daje samo sorta, ampak tudi drugi pridelovalni činitelji — gnojenje, oskrba itd. Zapomnimo si, da ima vsaka sorta določene lastnosti na pr. lastnost za visoke pridelke, toda ta se lahko uveljavi le, če preskrbimo v odgovarjajoči meri tudi ostale pridelovalne činitelje. Sorte pa, ki nimajo te lastnosti, ne bodo dale visokih pridelkov, čeprav jim damo vse v najboljši meri.

Zgoraj navedeni italijanski sorti, sta se pri nas najbolje izkazali. Po zunanosti sta si precej podobni in jih je tež-

ko klasa (ena tretina) prazna ali so prazni celo celi klasi. Posebno v razglinih in sploh na vlažnejšem zemljišču. Zaradi te slabe lastnosti spada med manj priporočljive sorte.

3. Že 3 leta pridelujemo pri nas tudi rusko sorto pšenice Bezostaja I, ki daje precej dobre in zanesljive pridelke. Na pogled bilke. Razen tega pa jo rada napada pepelasta plesen zgodaj spomladi, kar ima za posledico, da se listje predčasno suši (ljudje milijo, da jo je napadla rja), kar je videti posebno letos. To so slabe lastnosti. Ima pa tudi dobre lastnosti in sicer močno razraščanje, kar daje gosti sklop in več slame, odpornost proti mrazu in tudi plegi, dobro kakovost zrna (zato jo plačajo mlini po višji ceni kot druge sorte, letos baje za 7 din po kilogramu). Povprečni pridelek po hektarju lahko cenimo letos od 25 do 30 metrskih stotov. Čeprav se letos ni izkazala kot italijanske sorte, ne bi bilo prav, če bi jo enostavno zavrgli. Upoštevati moramo, da je to pšenica, ki je nastala v bolj sušnih krajih, zato pa je bilo za njo letošnje deževno vreme do skrajnosti neugodno.

4. Ostale domače sorte, U-1 itd. so močno degenerirane, zato pa dajo le majhne pridelke. Seveda, da so temu primerno tudi skromne v primerjavi z bogato rodecimi sortami. To ugaja nekaterim pridelovalcem, ki ne znajo oziroma nočejo računati. Ko hodimo po polju, vidimo še mnogo, celo premnogo takšnih posevkov, ki nikakor ne odgovarjajo današnjim časom in potrebam, zato morajo čimprej zapustiti naša polja in dati mesto boljšim sortam.

5. Na koncu omenimo še najnovejšo domačo sorto pšenice, ki so jo v pridelovanju v Vojvodini in dajo zelo dobre rezultate. To so: Bačka, Panonija, Brkulja 4, Dunav. V preizkušnji so tudi razne slovenske sorte s selekcijske postaje v Staršah, ki se kažejo tudi za perspektivne.

Iz tega kratkega pregleda vidimo, da imamo s stališča sort dovolj veliko izbiro in možnosti za povečanje pridelka pšenice. Če k temu dodamo še odgovarjajoče pridelovalne ukrepe, nam pšenice ne bo potrebno uvažati.

Lovska nedelja se je žalostno končala

V nedeljo dopoldne se je zbralo v Mlajntincih 5 lovcev lovške družine Moravci, ki so odšli na lov na race. Vendar se je nedeljska lovina moravskih lovcev žalostno končala, ker je Stefan Cipot ustrelil z lovsko puško Gezo Sočiča v prsni koš in Jožeta Kočarja v levo roko. Obstreljenca so takoj prepeljali v soboško bolnišnico, kjer sta dobila prvo pomoč, vendar je še iste

ga dne odšel Jože Kočar domov medtem ko je Sočič še ostal v bolnici hudo poškodovan.

Ta in podobni primeri nas vsaj sedaj, ko smo pred novo lovsko sezono opozarjajo, da so ponekod še lovci premalo pazljivi pri ravnanju z puško in pri tem pozabljajo posledice, ki so lahko hude ali pa najhujše in za marsikoga močnejše nenadomestljive.

T. C.

Kako zmanjšati škodo po poplavih

Letošnje skrajno neugodno vreme in ponovne poplave so napravile veliko škodo pomurskemu kmetijstvu. Škoda, ki jo je napravila poplava lahko označimo:

- 1) takojšnje uničenje posevkov in
- 2) posledice, ki se bodo pokazale pozneje.

Uničene posevke in nasade ne moremo rešiti. Tu je škoda popolna. Večinoma pa so slučaj, da je voda napravila delne poškodbe in je možno rešiti vsaj del vrednosti pridelka. Poglejmo nekaj primerov: krompir je že močno trpel od prekomerne vlage pred poplavo, posebno na težjih tleh. K temu stanju se je na poplavljenih področjih pridružilo, da je bil nasad več ali manj časa pod vodo. Krompir je rastlina, ki rabi veliko zraka v zemlji. Voda je zrak iztisnila, zračni kanali v zemlji so zamašeni, zato pa nastopa gnitje gomolj. Na izkopanih gomoljih so rjave lise, začetki gnitja itd. V tem slučaju ni drugega izhoda kot čimprejšnji izkop. Izkopane gomolje moramo sortirati. Debelejši gomolji bodo primerni za potrošnjo, drobnejši pa za krmo. Da preprečimo gnitje, je priporočljivo krompir potrositi s krosanom, ki ga dobijo pri KZ Murska Sobota. Uporaba krosana je potrebna, če mislimo gomolje vsaj nekaj časa vskladiti.

Na poplavljenih travnikih je otava zablatena in v sedanjem stanju neprimerna za krmo. Od stopnje oziroma mere je odvisno, kako je postopati. Če je zablatena v manjši meri in je računati, da bo dež do košnje blato spral, bomo počakali. Če pa je nanos v debelejših plasteh in ni pričakovati opranja po dežju, potem nam ne preostane drugo kot čimprej odstraniti sedanje rastlinstvo, to se pravi

pokositi. Pri sušenju čimvečkrat obračati, pretepati, da odpade blato. Z rano košnjo dosežemo, da bomo imeli na jesen bogato pašo. V slučaju, da imamo silose, fino in hranljivo travo silizirano s koruso.

Po vseh teh škodah, ki so nastale, bo nastopilo pomanjkanje krme. Da bi zaradi tega stalež živine znižali, ne bi bilo pravilno. Boljše je, da v dani možnosti skrbimo za nove količine krme. V ta namen priporočamo setev lihorapsa, ki že v jeseni daje velike mase zelene krme. Lahko sejemo tudi ozimno ogrčico, ki da v mesecu novembru tudi večjo maso zelene krme, seveda če je dobro potiramo z dušičnimi gnojili ali z domačo gnojnico. V kolikor pa ogršnice ne bi porabili v jeseni, nam bo dala zelo rano zeleno krmo spomladi. Priporočljivo je sejati tudi listnati ohrovt, ki nam da na spomlad veliko maso kakovostne zelene krme. Semena teh rastlin bo imela na prodaji KZ Murska Sobota, kjer dobite tudi strokovna navodila za pridelovanje.

Ne smemo pozabiti tudi na repo. Če jo sedaj hitro posejemo, nam bo dala še zadovoljiv pridelek, če bo jesen le količjak primerna.

Za spomladansko krmiljenje sejemo inkarnatko (rdečo deteljo). Priporočljivo jo je sejati z mnogocvetno (italjanko) ljulko, ker daje tako zanesljivejši in večji pridelek, kot pa v čisti setvi.

Gornji nasveti so izhodi v sili. V vsakem kraju so okoliščine drugačne in temu primerno jih uporabljamo. Poseben namen naj bo ohraniti stalež živine, ker ga bo težko zopet dvigniti, če ga zdaj preveč znižamo. Razumljivo je, da je stanje težavno, toda z dobro voljo in razumevanjem se marsikaj da oblažiti.

JAVNA ZAHVALA

Štab za obrambo pred elementarnimi nesrečami pri Skupščini občine Murska Sobota, se zahvaljuje v imenu vseh prizadetih za nesebično pomoč občanom in delovnim organizacijam, ki so sodelovali pri reševanju ljudi in premoženja v času katastrofalne

poplave od 1. do 5. avgusta 1965.

Posebna zahvala gre delovnemu kolektivu TRANSPORT in enotam JLA iz Maribora.

Občinski štab za obrambo pred elementarnimi nesrečami

POD SVOBODNIM SONCEM

37

Drugo jutro je sklical Svarun starešine. »Naprej, bratje! Vojska ni končana! Pojdimo po drobtinico hleba, ki ga ima Bizanc!«
A vzdignil se je antski starešina Volk: »Nikar bratje! Zima je pred durmi. Ne izkušajmo bogov! Vrnimo se mirno domov!«
Antje so zahrneli in v en glas zahtevali, da se vojska vrne. Svarun je ostal sam, bridko žalosten. Iztok se mu je približal. »Iztok, sin moj, pomni da Sloven ne bo srečen, ker ni složen. Oblaki se mu potegnajo čez svobodno sonce!«
»Oče, Sloveni se moremo spreobrniti in se naučiti vojskovanja od sovražnikov! Oče, jaz jih poboljšam, ko bom starešina.«

38

Tisti dan je bilo mnogo prerekanja. Antje so silili domov, Sloveni so tiščali proti jugu. Nenadoma je v taboru utihnilo. Na vzhodu so se pokazali konjeniki. Vojska je pograbila orožje. A bolj ko so se jezdeci blizali, bolj so Sloveni dvomili, da bi bila to sovražnikova četa. »Huni! Huni!« se je razlegalo v en mah. Prvi je prijel Dunjuš. Misli je, da je prijel od tabora Bizantinev, a je v trenutku sprevredel kaj se je zgodilo. »Svarun, največji junak si, ker si zmagal Hilbudija«, je nagovoril starosta. »Pred Bizanc greš lahko zdaj, če se ti ljubi!«
»Ej, šel bi, pa Antje, Antje...«
Tunjušu so zažarele oči.

39

V Iztoku je medtem dozorel drzen sklep. Poiskal je Radovana. »Striček, ne bodi hud, vprašal bi te raznih reči. Ti greš v Bizanc? Ali me vzameš s seboj?«
»Bizantinec ti je skalil možgane! Ne govori neumnosti! Ostani doma in ne ubijaj očeta. Pomisli, da si mu sedaj edini sin.«
»Prav zato hočem v Bizanc. Naučil bi se rad po bizantinsko bojevati!«
»Dobro! Morda te išče sreča. Vzamem te s seboj. A ko prvokrat ganeš z nogo za mano, si moj sin. Ponoči izgineva. Toda premisli, da tvoj oče umre od žalosti.«
»Ne umrē. Devet sinov mu je padlo pa ni umrl!«
»Dobro. Zvečer, ko se vse poleže, pri tem grmu.«